

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Ανάπτυξη Ψηφιακής Ικανότητας

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Ιούλιος 2023

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Ανάπτυξη Ψηφιακής Ικανότητας: ΜΕ02: Αξιοποίηση του Διαδικτύου με Ασφάλεια

Ομάδα Ανάπτυξης:

Κατά την πρώτη φάση σχεδιασμού και ανάπτυξης της Μαθησιακής Ενότητας 02 (Αριθμός Διαγωνισμού: Π.Ι. 21/2019) εργάστηκαν οι πιο κάτω συντελεστές:

- **Επιστημονική Υπεύθυνη:**
Μαρία Μελετίου-Μαυροθέρη, Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών Αγωγής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- **Συντονίστρια Συγγραφικής Ομάδας:**
Γιάννα Δανίδου, Λέκτορας, Τμήμα Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Μηχανικής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- **Μέλη Συγγραφικής Ομάδας:**
Γιάννα Δανίδου, Λέκτορας, Τμήμα Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Μηχανικής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Νάγια Στυλιανίδου, Επιστημονική Συνεργάτιδα, Τμήμα Επιστημών Αγωγής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Άγγελος Σοφιανίδης, Επιστημονικός Συνεργάτης, Τμήμα Επιστημών Αγωγής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- **Υποστηρικτής/ές εκ μέρους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:**
Παναγιώτα Χατζηττοφή, Εκπαιδευτική Λειτουργός Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου)

Για την επικαιροποίηση της Μαθησιακής Ενότητας 02, η οποία έγινε κατά τους Διαγωνισμούς Π.Ι. 22/2020, Π.Ι. 16/2021 και Π.Ι. 05/2023, εργάστηκαν οι πιο κάτω συντελεστές:

- Γιάννα Δανίδου, Λέκτορας, Τμήμα Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Μηχανικής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- **Υποστηρικτής/ές εκ μέρους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:**
Παναγιώτα Χατζηττοφή, Εκπαιδευτική Λειτουργός Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου)
Άννα Τσιάρτα, Λειτουργός Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
Λίζα Χατζηπαυλή, Λειτουργός Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Χρονική Εξέλιξη Παραδοτέου:

- 1^η Έκδοση: Ιούλιος 2020 (Διαγωνισμός Π.Ι. 21/2019)
2^η Έκδοση: Μάρτιος 2021 (Διαγωνισμός Π.Ι. 22/2020)
3^η Έκδοση: Ιανουάριος 2022 (Διαγωνισμός Π.Ι. 16/2021)
4^η Έκδοση: Ιούλιος 2023 (Διαγωνισμός Π.Ι. 05/2023)

Διάθεση: Creative Commons: Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-SA 4.0)

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και κατά την πρώτη φάση δημιουργίας των Μαθησιακών Ενότητων (Αριθμός Διαγωνισμού: Π.Ι. 21/2019) έλαβε συγχρηματοδότηση από το Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών του Υπουργείου, Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, στο πλαίσιο του στόχου Προώθησης Συστημάτων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ψηφιακών Δεξιοτήτων.

Εισαγωγή	2
Αξιοποίηση του Διαδικτύου με Ασφάλεια	3
Θεματική Περιοχή 1:	12
Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο - Δυνατότητες και Προκλήσεις	12
Θεματική Περιοχή 2:	16
Παιδεία για τα Μέσα, Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα και Λογοκλοπή	16
Θεματική Περιοχή 3:	21
Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους	21
Θεματική Περιοχή 4:	27
Διαδικτυακές Σχέσεις και Κοινωνικά Δίκτυα	27
Θεματική Περιοχή 5:	34
Διαδικτυακή παρενόχληση (Grooming) και Παιδική Σεξουαλική Εκμετάλλευση	34
Θεματική Περιοχή 6:	39
Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς τάσεις	39

Εισαγωγή

Στη σύγχρονη εποχή, η χρήση του Διαδικτύου και των ψηφιακών τεχνολογιών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας, παρουσιάζοντας ραγδαία αύξηση σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, σε παγκόσμιο επίπεδο. Αναντίλεκτα, το Διαδίκτυο αποτελεί πολύτιμη πηγή γνώσης και σημαντικό εργαλείο διάνοιξης πυλών στην ενημέρωση, την πληροφόρηση, την επικοινωνία και την ψυχαγωγία. Ωστόσο, είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η αλόγιστη χρήση του, εν τη απουσία ουσιαστικής ενημέρωσης και πληροφόρησης, μπορεί να επιφέρει ιδιαίτερες και σημαντικές προκλήσεις, ειδικότερα στα παιδιά και τους/τις εφήβους.

Είναι, επομένως, ζωτικής σημασίας οι εκπαιδευτικοί να κατέχουν τις ψηφιακές ικανότητες, που όλοι οι πολίτες στο σύγχρονο κοινωνικό γίγνεσθαι θα πρέπει να κατέχουν, ώστε να συμμετέχουν ενεργά σε μια ψηφιακή κοινωνία και να συμβάλλουν ενεργά στην υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών τους. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για τους Πολίτες (DigComp2.2) (Vuorikari et al., 2023), οι εκπαιδευτικοί κρίνεται σημαντικό να διαθέτουν αυτές τις δεξιότητες και να είναι σε θέση να επιδείξουν την ψηφιακή τους ικανότητα στους μαθητές και τις μαθήτριές τους, μεταβιβάζοντας τη δημιουργική και κριτική χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών. Ανάμεσα λοιπόν στις κύριες ψηφιακές δεξιότητες που πρέπει να κατέχουν οι εκπαιδευτικοί, βρίσκεται και η ασφάλεια στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών και του Διαδικτύου. Τη δυνατότητα δηλαδή των εκπαιδευτικών να προστατεύουν τις συσκευές και το περιεχόμενο αυτών, να διαχειρίζονται τα προσωπικά δεδομένα με ασφαλή τρόπο, να προστατεύουν την ιδιωτικότητα και την ψηφιακή ταυτότητα, να γνωρίζουν ψηφιακές τεχνολογίες για κοινωνική ενσωμάτωση και να προστατεύουν την ψυχοσωματική υγεία τόσο των ίδιων όσο των μαθητών και μαθητριών τους (Vuorikari et al., 2023).

Η παρούσα ενότητα απευθύνεται στους/στις εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων με σκοπό την επιμόρφωσή τους και την επαγγελματική τους ανάπτυξη, στη χρήση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ψηφιακών τεχνολογιών και του Διαδικτύου με ασφάλεια. Οι θεματικές περιοχές της ενότητας εισάγουν τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες στις δυνατότητες αλλά και τις προκλήσεις που παρουσιάζονται στο Διαδίκτυο, στο πώς να αντιμετωπίζουν πρακτικά τις σχετικές δυσκολίες αλλά και πώς να μεταφέρουν τις γνώσεις αυτές στους μαθητές και στις μαθήτριές τους.

Αναμενόμενος χρόνος εργασίας: 30 ώρες

Διάθεση: Creative Commons «Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-SA 4.0)

Αξιοποίηση του Διαδικτύου με Ασφάλεια

Σε μια κοινωνία όπου η ψηφιακή τεχνολογία και το Διαδίκτυο διαδραματίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στη ζωή των ανθρώπων, γίνεται φανερό ότι πρέπει να κατανοήσουμε τη σημασία της παροχής ενός ασφαλέστερου και καλύτερου Διαδικτύου για τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες. Η εκπαίδευση για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο αφορά όλους και όλες, και σίγουρα και τους/τις εκπαιδευτικούς. Είναι πολύ σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να είναι σε θέση να παρέχει στους/στις μαθητές/μαθήτριες του/της, όλα τα απαραίτητα εφόδια και εργαλεία για να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ψηφιακές τεχνολογίες και το Διαδίκτυο υπεύθυνα και δημιουργικά.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι να ενημερωθούν για τις δυνατότητες και τις προκλήσεις σχετικά με το Διαδίκτυο και να εκπαιδεύσουν/στηρίξουν τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες, αναφορικά με αυτό. Οι ψηφιακά ικανοί εκπαιδευτικοί, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακής Ικανότητας Εκπαιδευτικών (DigCompEdu) (Redecker, 2017), πρέπει να κατέχουν όλες αυτές τις δεξιότητες που απαιτούνται, για να διευκολύνουν την ψηφιακή ικανότητα των εκπαιδευομένων και πιο συγκεκριμένα τη δυνατότητα των μαθητών/μαθητριών να χρησιμοποιούν δημιουργικά και υπεύθυνα τις ψηφιακές τεχνολογίες.

Μέσα από την επαφή και την εξοικείωση με ορισμούς που αφορούν στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο, την ενημέρωση με τη χρήση στατιστικών και δεδομένων από Ευρωπαϊκές μελέτες, οι οποίες αναδεικνύουν τις σημαντικότερες προκλήσεις, καθώς επίσης και μέσα από δραστηριότητες οι οποίες στοχεύουν στην κριτική ανάλυση των δυσκολιών που προκύπτουν από την χρήση του Διαδικτύου, επιδιώκεται οι εκπαιδευτικοί να ενημερωθούν αναφορικά με τη δημιουργική και ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και να εκπαιδευτούν σε βέλτιστες πρακτικές και τρόπους αντιμετώπισης διαδικτυακών προκλήσεων.

Σκοπός

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να καταστήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες ενήμερους/ενήμερες σχετικά με τις νέες δυνατότητες και τις προκλήσεις του Διαδικτύου, σε διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής των νέων ανθρώπων και να ενημερώσει για τρόπους και αποτελεσματικές πρακτικές αντιμετώπισης πιθανών κινδύνων που ελλοχεύουν σε αυτό. Ακόμα, στοχεύει στο να συμβάλει στην ανάπτυξη των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες να είναι σε θέση να σχεδιάζουν κατάλληλες παρεμβάσεις, σε επίπεδο σχολικής τάξης αλλά και σε επίπεδο σχολικής μονάδας, για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο, σύμφωνα με τη διεθνή στρατηγική, το Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ψηφιακή Εκπαίδευση (2021 – 2027), όσο και με την εθνική στρατηγική επί του θέματος.

Στόχοι

Με την ολοκλήρωση της Μαθησιακής Ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και τους κινδύνους/προκλήσεις του Διαδικτύου και να αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο.
- Βοηθούν τους/τις μαθητές/μαθήτριες τους στο να αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και τους κινδύνους/προκλήσεις του Διαδικτύου, εκπαιδεύοντάς τους σε πρακτικές ορθής και υπεύθυνης αξιοποίησής του.

- Γνωρίζουν και να περιγράφουν την πολιτική και τις στρατηγικές για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, τόσο σε τοπικό όσο και διεθνές επίπεδο.
- Σχεδιάζουν πολιτικές, δράσεις και δραστηριότητες για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο σε επίπεδο τάξης και σχολικής μονάδας.

Διασύνδεση με Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακής Ικανότητας Εκπαιδευτικών (DigCompEdu)

Η ενότητα είναι εναρμονισμένη με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακής Ικανότητας Εκπαιδευτικών (DigCompEdu). Η ψηφιακή ικανότητα είναι μία από τις εγκάρσιες ικανότητες που χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί για την ανάπτυξη της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευομένων τους. Η ενότητα αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ψηφιακής επάρκειας των εκπαιδευτικών, σε θέματα ασφαλούς αξιοποίησης του Διαδικτύου, καλύπτοντας τις πέντε ψηφιακές ικανότητες που ορίζονται στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακής Ικανότητας Εκπαιδευτικών (DigComp 2.2):

1. **Γραμματισμός στην πληροφορία και τα δεδομένα:** Η ενότητα ενσωματώνει μαθησιακές δραστηριότητες που απαιτούν από τους/τις εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες να προσδιορίζουν τις ανάγκες σε θέματα ενημέρωσης, να εντοπίζουν πληροφορίες και πόρους σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να οργανώνουν, να επεξεργάζονται, να αναλύουν και να ερμηνεύουν πληροφορίες, καθώς επίσης και να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξία και την αξιοπιστία των πληροφοριών και των πηγών τους.
2. **Επικοινωνία και συνεργασία:** Η ενότητα χρησιμοποιεί μαθησιακές δραστηριότητες που απαιτούν από τους/τις εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες να διαχειρίζονται την ψηφιακή τους ταυτότητα, να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά και υπεύθυνα τις ψηφιακές τεχνολογίες για επικοινωνία, συνεργασία και ενεργό συμμετοχή στα κοινά.
3. **Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου:** Η ενότητα ενσωματώνει μαθησιακές δραστηριότητες που δίνουν τη δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες να εκφραστούν, μέσω ψηφιακών μέσων, και να τροποποιήσουν ή/και να δημιουργήσουν ψηφιακό περιεχόμενο, με σκοπό να αναγνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες τη σημασία των πνευματικών δικαιωμάτων και των αδειών χρήσης στο ψηφιακό περιεχόμενο και να εξοικειωθούν με το πώς να αναφέρονται σε πηγές και σε άδειες παραχώρησης δικαιωμάτων.
4. **Ασφάλεια:** Η ενότητα επιμορφώνει σε πρακτικές και μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διασφάλιση της σωματικής, ψυχολογικής και κοινωνικής ευημερίας των μαθητών/μαθητριών κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών αλλά και στον ρόλο του/της εκπαιδευτικού σε αυτή τη διαδικασία. Επίσης, μέσα από τις μαθησιακές δραστηριότητες επιδιώκεται η επαρκής κατάρτιση των εκπαιδευτικών, δίνοντάς τους τα απαραίτητα εφόδια για την ενίσχυση των μαθητών/μαθητριών τους, όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων και τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών με ασφάλεια και υπευθυνότητα.
5. **Επίλυση προβλημάτων:** Η ενότητα περιέχει μαθησιακές δραστηριότητες που απαιτούν από τους/τις εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες να εντοπίζουν και να επιλύουν τεχνικά προβλήματα ή να χρησιμοποιούν δημιουργικά τις τεχνολογικές γνώσεις τους σε νέες καταστάσεις/ περιστατικά.

Καταγραφή ψηφιακών ικανοτήτων Μαθησιακής Ενότητας 2

	Δραστηριότητες
1. Επαγγελματική Ενασχόληση	
1.1 Οργανωσιακή επικοινωνία	
1.2 Επαγγελματική συνεργασία	1.7*, 2.8*, 3.4, 4.5, 4.6
1.3 Αναστοχαστική πρακτική	1.2, 2.3, 3.7*, 3.9*, 4.3, 4.7*
1.4 Συνεχής ψηφιακή επαγγελματική ανάπτυξη	1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1
2. Ψηφιακοί Πόροι	
2.1 Επιλογή ψηφιακών πόρων	1.3, 1.6, 2.2, 3.2, 3.3, 4.5, 4.6, 5.2, 5.3, 6.4
2.2 Δημιουργία και τροποποίηση ψηφιακών πόρων	2.3, 3.7*, 4.6, 5.3, 6.4
2.3 Διαχείριση, προστασία και διαμοιρασμός ψηφιακών πόρων	3.2, 3.3, 3.7*, 5.3
3. Διδασκαλία και μάθηση	
3.1. Διδασκαλία	1.9*, 2.8*, 3.2, 3.3, 4.2, 5.3, 6.4
3.2. Καθοδήγηση	
3.4. Συνεργατική μάθηση	1.6, 1.7*, 1.9*, 2.2, 2.8*, 3.5, 3.6, 3.7*, 4.2, 4.4, 5.2
3.4 Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση	
4. Αξιολόγηση	
4.1. Στρατηγικές αξιολόγησης	3.9*, 4.3,
4.2. Ανάλυση τεκμηρίων	2.7*, 4.8*, 4.9*
4.3 Ανατροφοδότηση και σχεδιασμός	3.5, 3.6, 3.9*, 4.3, 4.4, 4.7*
5. Ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων	
5.1 Προσβασιμότητα και ένταξη	
5.2 Διαφοροποίηση και εξατομίκευση	
5.3 Ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευομένων	1.9*, 2.8*, 3.5, 3.6, 3.7*, 4.4
6. Διευκόλυνση της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευομένων	
6.1 Πληροφοριακός γραμματισμός και γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας	1.2, 1.6, 2.2, 2.7*, 4.5, 4.8*, 4.9*, 5.2, 5.3
6.2 Ψηφιακή επικοινωνία και συνεργασία	1.9*, 2.8*, 3.7*, 3.9*, 4.2, 4.3, 4.5, 4.7*,
6.3 Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.3, 3.7*, 5.3
6.4 Υπεύθυνη χρήση	1.1, 2.1, 2.3
6.5 Ψηφιακή επίλυση προβλημάτων	

* Προαιρετικές δραστηριότητες

Πίνακας Περιεχομένου

Θεματική Περιοχή	Εβδομάδα	Αναμενόμενος χρόνος εργασίας
<u>Θεματική Περιοχή 1:</u> Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο-Δυνατότητες και Προκλήσεις	1 ^η εβδομάδα	3.5 ώρες
<u>Θεματική Περιοχή 2:</u> Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα και Λογοκλοπή	2 ^η εβδομάδα	5 ώρες
<u>Θεματική Περιοχή 3:</u> Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους	3 ^η & 4 ^η εβδομάδα	5.5 ώρες
<u>Θεματική Περιοχή 4:</u> Διαδικτυακές Σχέσεις και Κοινωνικά Δίκτυα	5 ^η & 6 ^η εβδομάδα	5 ώρες
<u>Θεματική Περιοχή 5:</u> Διαδικτυακή παρενόχληση (Grooming) και Παιδική Σεξουαλική Εκμετάλλευση	7 ^η εβδομάδα	4.5 ώρες
<u>Θεματική Περιοχή 6:</u> Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις	8 ^η εβδομάδα	2.5 ώρες
Μικρή Εργασία	9 ^η εβδομάδα	4 ώρες
Συνολικός Χρόνος		30 ώρες

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εντός του Οδηγού Μελέτης γίνεται αναφορά σε διενέργεια τεσσάρων (4) συναντήσεων, διάρκειας 2 ωρών περίπου η κάθε μια, οι οποίες θα διεξάγονται αποκλειστικά διαδικτυακά.

Δομή Ενότητων (χρονοδιάγραμμα εργασίας/συναντήσεων)

Δραστηριότητα	Εβδομάδα / Ημερομηνία	Υποχρεώσεις
ΘΠ 1: Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο - Δυνατότητες και Προκλήσεις		
Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες 1.1 Μελέτη υλικού για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο - Δυνατότητες και Προκλήσεις	1 ^η	Δραστηριότητες 1.1 – 1.6
1 ^η διαδικτυακή συνάντηση		
1.2 Εισαγωγικός Αναστοχασμός για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο 1.3 Διαδικτυακή Εισήγηση 1.4 Δυνατότητες και Προκλήσεις του Διαδικτύου 1.5 Οδηγίες συγγραφής τελικής εργασίας	1 ^η	Συμμετοχή στην 1 ^η διαδικτυακή ή συνάντηση
Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες 1.6 Μελέτη περίπτωσης		
ΘΠ 2: Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα και Λογοκλοπή		
Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες 2.1 Μελέτη υλικού για την Παιδεία για τα Μέσα και την Παραπληροφόρηση, τα Πνευματικά Δικαιώματα και τη Λογοκλοπή 2.2 Εντοπισμός συμβάντων παραπληροφόρησης και συζήτηση στο φόρουμ 2.3 Δημιουργία σχεδίου μαθήματος για τις Ψευδείς Ειδήσεις	2 ^η	Δραστηριότητες 2.1 – 2.3
ΘΠ 3: Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους		
Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες 3.1 Μελέτη υλικού για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό και για τη Ρητορική Μίσους 3.2 Δραστηριότητα για τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού ή 3.3 Η Ρητορική Μίσους και η αντιμετώπισή της μέσα από	3η & 4η	Δραστηριότητες 3.1 – 3.6

εκπαιδευτικές δραστηριότητες		
<i>2η Διαδικτυακή Συνάντηση</i> 3.4 Μαθαίνοντας για την εκστρατεία WE CAN – No Hate Speech Movement 3.5 Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό 3.6 Παρουσίαση δραστηριότητας για τη Ρητορική Μίσους	4η	Συμμετοχή στην 2 ^η διαδικτυακή συνάντηση
ΘΠ 4: Διαδικτυακές Σχέσεις και Κοινωνικά Δίκτυα		
<i>Εξ' αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες</i> 4.1 Μελέτη υλικού για τη Θεματική Περιοχή 4 4.2 Η επίδραση του ψηφιακού περιβάλλοντος στην εικόνα των παιδιών και των νέων	5η & 6η	Δραστηριότητες 4.1 – 4.5
<i>3η Διαδικτυακή Συνάντηση</i> 4.3 Κουίζ για τη διαδικτυακή φήμη 4.4 Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για την επίδραση του Διαδικτύου στην εικόνα του σώματος 4.5 Συζητώντας με τα παιδιά/ τους εφήβους για το sexting και το sextortion: προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης (Μέρος Α')	5η & 6η	Συμμετοχή στην 3 ^η διαδικτυακή συνάντηση
ΘΠ 5: Διαδικτυακή παρενόχληση (Grooming) και Παιδική Σεξουαλική Εκμετάλλευση		
<i>Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες:</i> 5.1 Μελέτη υλικού για τη Θεματική Περιοχή 5 5.2 Κατανοώντας τη διαδικτυακή αποπλάνηση μέσα από μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα 5.3 Ενημερώνοντας τα παιδιά/ τους εφήβους για το grooming μέσω δημιουργικών μεθόδων	7η	Δραστηριότητες 5.1 – 5.4

5.4 Διαχείριση περιστατικών διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης		
ΘΠ 6: Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς τάσεις		
Εξ αποστάσεως ασύγχρονες δραστηριότητες: 6.1 Μελέτη υλικού για την Εθνική Στρατηγική και τις Διεθνείς τάσεις	8η	Δραστηριότητες 6.1 – 6.4
4 ^η διαδικτυακή συνάντηση 6.2 Διαδικτυακή Εισήγηση 6.3 Εμπειρίες από τη συμμετοχή σε δράσεις 6.4 Συζήτηση σχετικά με ιστότοπους για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο		Συμμετοχή στην 4 ^η διαδικτυακή ή συνάντηση
Μικρή εργασία	9η	Μικρή εργασία

Αξιολόγηση

Στοιχεία αξιολόγησης:

- **Τελική (μικρή) εργασία με θέμα «Διαδραστικό μάθημα για την Αξιοποίηση του διαδικτύου με ασφάλεια»,**
- **Υποβολή των υποχρεωτικών Δραστηριοτήτων-Εργασιών των Θεματικών Περιοχών,**
- **Ενεργός Συμμετοχή σε συναντήσεις**

Συγκεκριμένα οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες αναμένεται να:

- Μελετήσουν το εκπαιδευτικό υλικό και να ολοκληρώσουν τις υποχρεωτικές δραστηριότητες των Θεματικών Περιοχών της ενότητας.
- Λάβουν ενεργά μέρος σε τουλάχιστον δύο (2) από τις τέσσερις (4) συναντήσεις κατά τη διάρκεια διδασκαλίας της ενότητας.
- Ανεβάσουν την τελική (μικρή) εργασία τους στην πλατφόρμα μέχρι την καταληκτική ημερομηνία.
- Ανεβάσουν την τελική (μικρή) εργασία τους στο Φωτόδεντρο Κύπρου μέχρι την καταληκτική ημερομηνία.

Αναφορές/Βιβλιογραφία

- Bera A (2019) Cyberbullying and Internet Safety for Kids (Infographic) (2019 Statistics) - SafeAtLast.co. <https://safeatlast.co/blog/kids-online-safety/#gref>.
- BIK (2019a) Better Internet for Kids - Latest helpline trends: Quarter 3, 2019. <https://www.betterinternetforkids.eu/web/portal/practice/helplines/detail?articleId=5377128>
- BIK (2019b) Better Internet for Kids - Statistics. <https://www.betterinternetforkids.eu/web/portal/practice/helplines/statistics>.
- Center for Media Literacy (2019) What is Media Literacy? A Definition...and More. | Center for Media Literacy | Empowerment through Education | CML MediaLit Kit TM <https://www.medialit.org/reading-room/what-media-literacy-definitionand-more>.
- Dalla Pozza V, Di Pietro A, Morel S, Psaila E (2016) Cyberbullying among young people. Eur Parliam Think Tank 1–194. <https://doi.org/10.2861/748350>.
- ECRI (2015) European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) - Homepage. <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/>.
- Flore M, Balahur A, Podavini A, Verile M (2019) Understanding Citizens' Vulnerabilities to Disinformation and Data-Driven Propaganda Case Study: The 2018 Italian General Election.
- Gagliardone I, Gal D, Alves T, Martinez G (2015) Countering online hate speech. Unesco Publishing.
- Marwick A, Lewis R (2017) Media manipulation and disinformation online. Data Soc Res Inst 1–104.
- Mclean S (2013) Advice Sheets: Grooming. 1–2.
- OfCom (2013) Children and Parents: Media Use and Attitudes.
- Redecker C (2017) Digital Competence of Educators.
- Safer Internet day (2019) Safer Internet Day - Media literacy, a key component of 21st century education - Home. <https://www.saferinternetday.org/home>.
- Net Children Go Mobile (2014) Project | Net Children Go Mobile. http://eprints.lse.ac.uk/60231/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_rep

ository_Content_Net%20Children%20Go%20Mobile%20Project_Reports_Net%20Children%20Go%20Mobile_final%20report_2014.pdf

- The Children's Society (2016) A report into the influence of images and videos in young people's digital lives Power of Image.
- Vuorikari, R., Kluzer, S., & Punie, Y. (2023). DigiComp 2.2 Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ικανότητα των πολιτών.
- Wilson C, Cheung A, Grizzle R, et al (2011) UNESCO: Παιδεία για τα Μέσα και την Πληροφορία. Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών/ Οδηγός.

Θεματική Περιοχή 1:

Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο - Δυνατότητες και Προκλήσεις

Η χρήση του Διαδικτύου αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής των παιδιών και των νέων. Τα κοινωνικά μέσα, τα διαδικτυακά παιχνίδια, οι ιστοσελίδες και οι εφαρμογές είναι πλέον προσβάσιμες μέσω των έξυπνων κινητών τηλεφώνων, των υπολογιστών και των ταμπλετών (tablet), τα οποία αποτελούν μέρος της καθημερινότητας των παιδιών και των νέων. Το Διαδίκτυο και η τεχνολογία προσφέρουν νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη των παιδιών και των νέων, καθώς και για τη διαδικασία της μάθησής τους. Ωστόσο, έρευνες δείχνουν ότι οι κίνδυνοι οι οποίοι πιθανόν να προκύψουν από τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και του Διαδικτύου έχουν αυξηθεί (Net Children Go Mobile, 2014). Επομένως, η αξιοποίηση του Διαδικτύου με ασφάλεια και υπευθυνότητα θα πρέπει να αποτελεί θεμελιώδες κομμάτι της εκπαίδευσης, με απώτερο στόχο την προστασία των παιδιών και των νέων.

Στην παρούσα Θεματική Περιοχή γίνεται αναφορά στις δυνατότητες που προκύπτουν από τη χρήση του Διαδικτύου, καθώς επίσης και τις προκλήσεις που να αντιμετωπίσουν οι μαθητές και μαθήτριες, αξιοποιώντας το Διαδίκτυο. Η εκπαίδευση για την ασφαλή χρήση του Διαδικτύου, με την αντίστοιχη ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, αποτελεί προτεραιότητα για τα εκπαιδευτικά συστήματα τόσο διεθνώς όσο και στην Κύπρο. Η ένταξη συγκεκριμένων διδακτικών ενοτήτων στο αναλυτικό πρόγραμμα της Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο καταδεικνύει τη σημαντικότητα και την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, στη σχετική θεματική γίνεται αναφορά στις διαθέσιμες πηγές και πληροφορίες που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ενίσχυση της γνωστικής ανάπτυξης των μαθητών/ μαθητριών, όσον αφορά την αξιοποίηση του Διαδικτύου με ασφάλεια.

Σκοπός

Σκοπός της Θεματικής Περιοχής 1 είναι να ενημερωθείτε αναφορικά με τις δυνατότητες που προσφέρονται σχετικά με τη χρήση του Διαδικτύου και τις προκλήσεις που πιθανόν να προκύψουν για τους χρήστες του και ειδικότερα για τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες. Η Θεματική Περιοχή παρέχει πληροφοριακό υλικό και πηγές που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της ψηφιακής ικανότητάς σας, ώστε να εκπαιδεύετε και να επιμορφώνετε τους μαθητές και τις μαθήτρίές σας στην αξιοποίηση του Διαδικτύου με ασφάλεια.

Στόχοι

Στόχοι της Θεματικής Περιοχής είναι να είστε σε θέση να:

- περιγράφετε τις δυνατότητες που προσφέρει το Διαδίκτυο, τα πλεονεκτήματα της χρήσης του και τους κύριους κινδύνους/ προκλήσεις που πιθανόν να αντιμετωπίσουν οι μαθητές/μαθήτρίές σας και γενικά οι νέοι/νέες κατά τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και του Διαδικτύου.
- εντοπίζετε εκπαιδευτικούς πόρους και πηγές οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν για την εκπαίδευση των μαθητών/μαθητριών σας για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο.
- επιχειρηματολογείτε για τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης των μαθητών και μαθητριών, ως πολίτες του 21ου αιώνα, σε θέματα ασφάλειας στο Διαδίκτυο

Αναμενόμενος χρόνος εργασίας:

3,5 ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων:

Τίτλος δραστηριότητας	Τύπος δραστηριότητας	Χρόνος εργασίας (ώρες)
1.1 Μελέτη υλικού για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Δυνατότητες και Προκλήσεις)	Μελέτη υλικού	0.5
1.2. Εισαγωγικός Αναστοχασμός για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Αναστοχασμός – Διαδικτυακή συνάντηση	0.5
1.3 Διαδικτυακή Εισήγηση	Διαδικτυακή Εισήγηση	0.5
1.4 Δυνατότητες και Προκλήσεις του Διαδικτύου	Δημοσκόπηση στο Moodle_ Διαδικτυακή	0.5
1.5 Οδηγίες συγγραφής μικρής εργασίας	Παρουσίαση Διαδικτυακή	0.5
1.6 Μελέτη περίπτωσης	Διερεύνηση μελέτης περίπτωσης στο Διαδίκτυο και συζήτηση στο φόρουμ του Moodle	1
1.7 Συζήτηση για καλές πρακτικές για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική
1.8 Εμπλουτισμός Γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 1	Γλωσσάριο	Προαιρετική
1.9 Παιχνίδια για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Ανάρτηση στο φόρουμ	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων

(Οι Δραστηριότητες 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 αφορούν τη Διαδικτυακή Συνάντηση)

Δραστηριότητα 1.1 - Μελέτη υλικού για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Δυνατότητες και Προκλήσεις)

Στο πλαίσιο της γενικότερης εισαγωγής στην ενότητα «Αξιοποίηση του Διαδικτύου με Ασφάλεια» μελετήστε, αρχικά, τον Οδηγό της σχετικής ενότητας. Ακολούθως, μελετήστε την παρουσίαση της Θεματικής Περιοχής με τίτλο «Εισαγωγή στην Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Δυνατότητες και Προκλήσεις)» (συνημμένο 1.1), καθώς επίσης και το βίντεο της ενότητας (συνημμένο 1.2).

Δραστηριότητα 1.2 - Εισαγωγικός Αναστοχασμός για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Αφού ολοκληρώσετε τη Δραστηριότητα 1.1 - Μελέτη υλικού για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, στη Διαδικτυακή Συνάντηση θα πρέπει να χωριστείτε σε ομάδες (3 ομάδες), να αναπτύξετε κείμενο/άποψη σε ηλεκτρονικό αρχείο αναφορικά με το Διαδίκτυο και να το ανεβάσετε στη δραστηριότητα.

Ειδικότερα, στο σχετικό κείμενο θα πρέπει να αναπτύξετε σε τρεις (3) παραγράφους την άποψή σας, αναφορικά με: (1) τις σημαντικότερες δυνατότητες που έχει προσφέρει η εισαγωγή του Διαδικτύου στη ζωή του ανθρώπου, (2) τους κινδύνους/προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι λόγω αυτής και τέλος (3) τη γνώση σας για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο και την εκπαίδευση γύρω από αυτήν.

Δραστηριότητα 1.3 - Διαδικτυακή Εισήγηση “Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο/ Δυνατότητες και Προκλήσεις”

Παρακολουθήστε εισήγηση με θέμα «Εισαγωγή στην ασφάλεια στο Διαδίκτυο/Δυνατότητες και Προκλήσεις», κατά την οποία, ο/η εισηγητής/εισηγήτρια θα πραγματοποιήσει μια ανασκόπηση επί του θέματος, επισημαίνοντας τα σημαντικότερα σημεία και προκαλώντας συζήτηση, με σκοπό την ανάδειξή τους και την επίλυση αποριών.

Δραστηριότητα 1.4 - Δυνατότητες και Προκλήσεις του Διαδικτύου

Απαντήστε σε δημοσκόπηση στο Moodle, σχετικά με το πώς εσείς αξιοποιείτε το Διαδίκτυο (δυνατότητες) και ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζετε. Επιπρόσθετα, θα κληθείτε να απαντήσετε σχετικά με το πώς πιστεύετε ότι οι μαθητές/μαθήτριές σας αξιοποιούν το Διαδίκτυο (δυνατότητες), καθώς επίσης και ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν σε αυτό.

Δραστηριότητα 1.5 - Οδηγίες συγγραφής μικρής εργασίας

Στη δραστηριότητα αυτή θα λάβετε οδηγίες σχετικά με τη μικρή εργασία την οποία θα πρέπει να εκπονήσετε κατά τη διάρκεια της Μαθησιακής Ενότητας 2 «Αξιοποίηση του Διαδικτύου με Ασφάλεια».

Δραστηριότητα 1.6 - Μελέτη περίπτωσης

Επιλέξτε μία από τις πτυχές της καθημερινότητας (αναλύονται στην παρουσίαση της Θεματικής Περιοχής), που έχει επηρεάσει η εισαγωγή του Διαδικτύου στη σημερινή κοινωνία. Στη συνέχεια αναζητήστε, σε ηλεκτρονικά ή έντυπα μέσα, δύο (2) άρθρα που καταδεικνύουν τη θετική επίδραση του Διαδικτύου και δύο (2) άρθρα που καταδεικνύουν τους κινδύνους του Διαδικτύου, στην αντίστοιχη περίπτωση.

Τέλος, στο φόρουμ της δραστηριότητας εξηγήστε σε μια μικρή παράγραφο γιατί επιλέξατε τα συγκεκριμένα άρθρα και επισυνάψτε τα, παραθέτοντας τους αντίστοιχους συνδέσμους ή φωτογραφίες.

Χρήσιμο υλικό για τη δραστηριότητα μπορείτε να εντοπίσετε στους παρακάτω συνδέσμους:

- <https://internetsafety.pi.ac.cy>
- <https://www.betterinternetforkids.eu/>
- <https://www.esafetylevel.eu/home>

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 1.7 - Συζητώντας καλές εκπαιδευτικές πρακτικές για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Προαιρετική)

Μοιραστείτε στο φόρουμ της δραστηριότητας ένα βίντεο ή μια εικόνα ή οτιδήποτε έχετε χρησιμοποιήσει στην τάξη σας, για να μιλήσετε για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο, εξηγώντας παράλληλα πώς αυτό βοήθησε (μπορείτε να συζητήσετε και τυχόν δυσκολίες). Σε περίπτωση που δεν έχετε κάποια σχετική εμπειρία, μπορείτε να επιλέξετε από το διαθέσιμο υλικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου (ΠΙΚ) για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (<https://internetsafety.pi.ac.cy/interactive-games/>) ή ακόμη και άλλο υλικό και να εξηγήσετε πώς θα το χρησιμοποιούσατε στην τάξη.

Δραστηριότητα 1.8 - Εμπλουτισμός γλωσσarium Θεματικής Περιοχής 1 (Προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσarium του μαθήματος με νέους όρους, τους οποίους έχετε εντοπίσει στη σχετική ενότητα.

Δραστηριότητα 1.9 – Παιχνίδια για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Προαιρετική)

Σχεδιάστε ένα ομαδικό παιχνίδι (π.χ. Kahoot) ή μια δραστηριότητα για τους/τις μαθητές/μαθήτριές σας, το οποίο θα έχει ως στόχο να ενημερωθούν για τις δυνατότητες και τις προκλήσεις του Διαδικτύου, συμβάλλοντας στην κατανόηση της σημαντικότητας της ασφάλειας στο Διαδίκτυο.

Το σχετικό υλικό θα πρέπει να το ανεβάσετε σε ενιαίο αρχείο στη δραστηριότητα.

Χρήσιμο υλικό για τη δραστηριότητα υπάρχει στους παρακάτω συνδέσμους:

<https://internetsafety.pi.ac.cy/interactive-games/>

<https://saferinternet4kids.gr>

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Οδηγός μελέτης	Εισαγωγή στην Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (δραστηριότητα 1.1)	Οδηγός μελέτης
Εισαγωγή στην Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Δυνατότητες και Προκλήσεις)	Σημειώσεις σε μορφή παρουσίασης (δραστηριότητα 1.1, 1.5, 1.6)	Συνημμένο 1.1 Εισαγωγή στην Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Δυνατότητες και Προκλήσεις) “Presentation_TU1_CYteachers DigComp.pptx”
Δυνατότητες και προκλήσεις του Διαδικτύου	Βίντεο – δυνατότητες και προκλήσεις του Διαδικτύου (δραστηριότητα 1.1)	Συνημμένο 1.2 Βίντεο – δυνατότητες και Προκλήσεις του Διαδικτύου
Αποθετήριο ειδήσεων	Αποθετήριο ειδήσεων σχετικά με την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (δραστηριότητα 1.6)	https://internetsafety.pi.ac.cy/yli-ko-listing-internet-safety/real-news
Αποθετήριο καλών πρακτικών	Αποθετήριο καλών πρακτικών σχετικά με την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (δραστηριότητες 1.7, 1.8)	https://internetsafety.pi.ac.cy/interactive-games/
Ασφαλές Διαδίκτυο	Ιστοσελίδα που περιέχει υλικό σχετικά με την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (δραστηριότητα 1.8)	https://saferinternet4kids.gr

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

- Ελληνική έκδοση του ευρωπαϊκού πλαισίου για τις ψηφιακές ικανότητες των πολιτών DigComp 2.2.. Available at: <https://internetsafety.pi.ac.cy/digicomp-2-2/>
- Better Internet for Kids - Home (no date). Available at: <https://www.betterinternetforkids.eu/web/portal/home>
- eSafeCyprus (no date). Available at: <https://www.esafecyprus.ac.cy/>.
- Grizzle, A., Wilson, C. and Unesco. (2011) Media and information literacy curriculum for teachers. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (no date). Available at: <https://internetsafety.pi.ac.cy/>
- Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα | Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (no date). Available at: <https://internetsafety.pi.ac.cy/new-curriculum/>

Θεματική Περιοχή 2:

Παιδεία για τα Μέσα, Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα και Λογοκλοπή

Ο Γραμματισμός στα Μέσα ή η Παιδεία για τα Μέσα (Media Literacy) αναφέρεται στην ικανότητα πρόσβασης, ανάλυσης, αξιολόγησης και δημιουργίας μηνυμάτων στα μέσα ενημέρωσης σε διάφορες πλατφόρμες και μορφές. Το Διαδίκτυο, ως ένα τεράστιο δίκτυο διασυνδεδεμένων συσκευών και πλατφορμών, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο καταναλώνουμε και δημιουργούμε περιεχόμενο μέσων ενημέρωσης.

Το Διαδίκτυο παρέχει άμεση πρόσβαση σε ενημερωτικό και πληροφοριακό υλικό. Το γεγονός αυτό, ωστόσο, συνοδεύεται από σημαντικές προκλήσεις σε ό,τι αφορά την αξιοπιστία του υλικού, εξαιτίας της παραπληροφόρησης, των ψευδών ειδήσεων κ.ά. (OfCom 2013· Marwick & Lewis 2017· Safer Internet day, 2019), καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη του Γραμματισμού στα Μέσα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης και Πληροφορίας. Ο Γραμματισμός στα Μέσα ή η Παιδεία για τα Μέσα (Media Literacy) αποτελεί μια σημαντική δεξιότητα την οποία οι εκπαιδευτικοί είναι σημαντικό να καλλιεργήσουν τόσο για τους/τις ίδιους/ίδιες όσο και για τα παιδιά, τους/τις νέους/νέες (Wilson et al., 2011), συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της ικανότητας κατανόησης, ανάλυσης και κριτικής αξιολόγησης απέναντι στα μέσα.

Είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να αντιληφθούν ότι η Παιδεία για τα Μέσα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης και Πληροφορίας αφορά το σύνολο των πολιτών, εφόσον η χρήση των σχετικών μέσων καθίσταται αναπόφευκτη και είναι μέρος της καθημερινότητας του σύγχρονου ανθρώπου (OfCom 2013· Marwick and Lewis 2017· Safer Internet day 2019 Center for Media Literacy 2019). Το φαινόμενο της παραπληροφόρησης, των ψευδών ειδήσεων, της λογοκλοπής και της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελούν ζητήματα τα οποία απασχολούν τη διεθνή κοινότητα και συνδέονται άμεσα με την Παιδεία για τα Μέσα.

Στην παρούσα Θεματική Περιοχή, επιδιώκεται η εννοιολόγηση της Παιδείας για τα Μέσα, ώστε ο/η εκπαιδευτικός να κατανοήσει τη σημαντικότητά της και τον ρόλο που αυτός/αυτή διαδραματίζει για την καλλιέργειά της στους μαθητές και τις μαθήτριά του/της. Ιδιαίτερα, επιδιώκεται η κατανόηση των πτυχών του φαινομένου της Παραπληροφόρησης και του τρόπου με τον οποίο το φαινόμενο αυτό αναπτύσσεται μέσω του Διαδικτύου, ο προσδιορισμός της έννοιας των Πνευματικών Δικαιωμάτων και η κατανόηση των πτυχών του φαινομένου της Λογοκλοπής στην εποχή του Διαδικτύου.

Σκοπός

Ο σκοπός του εκπαιδευτικού υλικού και των δραστηριοτήτων αυτής της Θεματικής Περιοχής είναι ο/η εκπαιδευόμενος/εκπαιδευόμενη να κατανοήσει την έννοια και τη σημασία της Παιδείας στα Μέσα Επικοινωνίας και της Πληροφορίας καθώς, επίσης να αντιληφθεί πώς αυτή συνδέεται με σχετιζόμενους όρους, όπως η παραπληροφόρηση, οι ψευδείς ειδήσεις, η λογοκλοπή και τα πνευματικά δικαιώματα. Οι σχετικές δραστηριότητες θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων, όπως αυτή της κριτικής σκέψης και της αξιολόγησης της πληροφορίας σε διαφορετικές μορφές μέσων επικοινωνίας, τόσο σε επίπεδο προσωπικής ανάπτυξης όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής πρακτικής.

Στόχοι

Στόχοι της παρούσας Θεματικής Περιοχής είναι να είστε σε θέση να:

- ορίζετε την Παιδεία για τα Μέσα Επικοινωνίας και την Πληροφορία, ποιες είναι οι πτυχές που

την απαρτίζουν και γιατί είναι σημαντική για την εκπαίδευση των παιδιών και των νέων.

- δημιουργείτε συνδέσεις μεταξύ της Παιδείας για τα Μέσα Επικοινωνίας και της Πληροφορίας και του φαινομένου της Παραπληροφόρησης.
- εξηγείτε το φαινόμενο της Παραπληροφόρησης και τους λόγους που ευνοείται από το Διαδίκτυο (π.χ. με την εύκολη διάδοση ψευδών ειδήσεων).
- περιγράφετε την έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων, όπως αυτή εφαρμόζεται στην εποχή του Διαδικτύου και να προτείνετε νέους τρόπους για την προστασία τους.
- ορίζετε την έννοια της λογοκλοπής και να περιγράφετε τα είδη της.

Αναμενόμενος χρόνος εργασίας:

5 ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων:

Τίτλος Δραστηριότητας	Τύπος Δραστηριότητας	Χρόνος Εργασίας/Ωρες
2.1 Μελέτη υλικού για την Παιδεία για τα Μέσα και την Παραπληροφόρηση, τα Πνευματικά Δικαιώματα και τη Λογοκλοπή	Μελέτη υλικού	1
2.2 Εντοπισμός περιστατικών Παραπληροφόρησης και συζήτηση στο φόρουμ	Συζήτηση στο φόρουμ	1
2.3 Δημιουργία σχεδίου μαθήματος για τις Ψευδείς Ειδήσεις	Δημιουργία σχεδίου μαθήματος	3
2.4 Εμπλουτισμός γλωσσαρίου ΘΠ 2	Γλωσσάρι	Προαιρετική
2.5 Αποθετήρια διαθέσιμου πολυτροπικού ή πολυμεσικού υλικού χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων	Συζήτηση στο φόρουμ/ Δημιουργία καταλόγου	Προαιρετική
2.6 Αναζήτηση ποινών για λογοκλοπή σε Πανεπιστήμια στην Κύπρο και το εξωτερικό	Διαμοιρασμός ψηφιακού περιεχομένου	Προαιρετική
2.7 “Έπεσα θύμα παραπληροφόρησης όταν...”	Κριτική Συζήτηση/ αναστοχασμός	Προαιρετική
2.8 Καλλιεργώντας δεξιότητες κριτικής σκέψης με την αξιοποίηση παιχνιδιών	Ανάρτηση στο φόρουμ	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 2.1 - Μελέτη υλικού για την Παιδεία για τα Μέσα και την Παραπληροφόρηση, τα Πνευματικά Δικαιώματα και τη Λογοκλοπή

Στο πλαίσιο της σχετικής Θεματικής Περιοχής καλείστε να μελετήσετε την παρουσίαση με τίτλο «Παιδεία για τα Μέσα - Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα, Λογοκλοπή» (συνημμένο 2.1) και να παρακολουθήσετε το βίντεο της θεματικής περιοχής (συνημμένο 2.2).

Δραστηριότητα 2.2 – Εντοπισμός Περιστατικών Παραπληροφόρησης και συζήτηση στο φόρουμ

Αναζητήστε γεγονότα/περιστατικά Παραπληροφόρησης και Ψευδών Ειδήσεων και μοιραστείτε στο φόρουμ (μπορείτε να τα συνοδεύσετε με σχετικό σχολιασμό).

Στη συνέχεια συζητήστε πάνω σε αυτά σχετικά με τα κοινά τους στοιχεία, τον τρόπο και τους λόγους για τους οποίους διαδόθηκαν.

Χρήσιμο υλικό για τη δραστηριότητα υπάρχει στους σχετικούς συνδέσμους:

- <https://www.blackbird.ai/blog/>
- <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-42724320>
- <https://www.politico.com/magazine/story/2016/12/fake-news-history-long-violent-214535>
- https://www.efsyn.gr/tehnesh/art-nea/185528_pente-fake-news-tis-istorias-kai-i-pragmatikotita
- <https://www.tanea.gr/2019/05/31/world/ta-fake-news-ksekinisan-apo-tin-arxaia-romi/>

Δραστηριότητα 2.3 Δημιουργία σχεδίου μαθήματος για τις Ψευδείς Ειδήσεις

Δημιουργήστε μια Ψευδή Είδηση με όλα τα τυπικά της χαρακτηριστικά (βλ. σημειώσεις παρουσίασης «Παιδεία για τα Μέσα - Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα, Λογοκλοπή»), σε θεματολογία που θεωρείτε ότι ενδιαφέρει τους/τις μαθητές/μαθήτριάς σας.

Στη συνέχεια, ετοιμάστε ένα σχέδιο μαθήματος που θα βασίζεται στη σχετική Ψευδή Είδηση, με στόχο την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών/μαθητριάς σας να αναγνωρίζουν τις Ψευδείς ειδήσεις (χαρακτηριστικά Ψευδούς Είδησης – καθορισμός κριτηρίων στην βάση των οποίων οι μαθητές/μαθήτριάς, θα πρέπει να αξιολογούν μια είδηση στο Διαδίκτυο).

Όποιος/όποια επιθυμεί να διαμοιραστεί το σχέδιο μαθήματός του/της μπορεί να το ανεβάσει στο Αποθετήριο Υλικού που βρίσκεται στην αρχή της ΜΕ02 ή/και στο Φωτόδεντρο Κύπρου;.

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 2.4 - Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 2 (Προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσάρι του μαθήματος, με νέους όρους, τους οποίους έχετε εντοπίσει στη σχετική ενότητα.

Δραστηριότητα 2.5 Αποθετήρια διαθέσιμου πολυτροπικού ή πολυμεσικού υλικού χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων (Προαιρετική)

Αναζητήστε και προτείνετε, σε συζήτηση στο φόρουμ, ιστότοπους-αποθετήρια εικόνων ελεύθερης χρήσης (που δεν έχουν περιορισμό πνευματικών δικαιωμάτων) ή χρήσης με υποχρέωση αναφοράς (βλ. σημειώσεις για Creative Common, στην παρουσίαση «Παιδεία για τα Μέσα - Παραπληροφόρηση, Πνευματικά Δικαιώματα, Λογοκλοπή»).

Ο/Η κάθε ένας/μία από εσάς θα χρειαστεί να περιγράψει το περιεχόμενο του αποθετηρίου και να προσθέσει την αντίστοιχη δραστηριότητα στον κατάλογο που έχει δημιουργηθεί. Η συλλογή τέτοιων αποθετηρίων είναι χρήσιμη για όλους/όλες σας, καθώς μπορεί να δοθεί προς αξιοποίηση στους/στις μαθητές/μαθήτριάς σας, στο πλαίσιο δραστηριότητας δημιουργίας ενός βίντεο ή άλλου πολυτροπικού/πολυμεσικού υλικού.

Δραστηριότητα 2.6 Αναζήτηση ποινών για λογοκλοπή σε πανεπιστήμια της Κύπρου και του εξωτερικού (Προαιρετική)

Αναζητήστε τιμωρίες ή ποινές που επισύρονται σε φοιτητές/φοιτήτριες των κυπριακών ή/και ξένων πανεπιστημίων, σύμφωνα με τους κανονισμούς τους σε περίπτωση που διαπιστωθεί το αδίκημα της λογοκλοπής σε εργασίες ή έργα τους. Μοιραστείτε τα σχετικά χωρία των κανονισμών στο φόρουμ της δραστηριότητας.

Δραστηριότητα 2.7 «Έπεσα θύμα παραπληροφόρησης όταν...» (Προαιρετική)

Μοιραστείτε στο φόρουμ της δραστηριότητας με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, μια προσωπική σας ιστορία, για το πώς πέσατε θύματα παραπληροφόρησης και ποια στοιχεία αναγνωρίζετε σήμερα ότι θα σας βοηθούσαν να το είχατε αναγνωρίσει την παραπληροφόρηση.

Δραστηριότητα 2.8 Καλλιεργώντας δεξιότητες κριτικής σκέψης με την αξιοποίηση παιχνιδιών (Προαιρετική)

Επιλέξτε και παίξτε ένα από τα ακόλουθα παιχνίδια που σχετίζονται με τις δεξιότητες κριτικής σκέψης:

- Bad news - <https://www.getbadnews.com/en>
- Harmony Square - <https://harmonysquare.game/>
- Cat park - <https://catpark.game/>
- Go viral - <https://www.goviralgame.com/en>

Στη συνέχεια, καταγράψτε ένα μικρό σχόλιο/υπόδειξη στο φόρουμ της δραστηριότητας, σχετικά με την παιδαγωγική αξιοποίηση του συγκεκριμένου ή/και παρόμοιων παιχνιδιών/στην τάξη.

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, πνευματικά δικαιώματα και λογοκλοπή	Σημειώσεις σε μορφή παρουσίασης (δραστηριότητα 2.1, 2.3, 2.5, 2.7, 2.8)	Συνημμένο 2.1 Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, πνευματικά δικαιώματα και λογοκλοπή "Presentation_TU2_CYteachers DigComp.pptx"
Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, πνευματικά δικαιώματα και λογοκλοπή	Βίντεο – Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, πνευματικά δικαιώματα και λογοκλοπή (δραστηριότητα 2.1, 2.2, 2.3)	Συνημμένο 2.2 Βίντεο – Παιδεία για τα Μέσα και Παραπληροφόρηση, πνευματικά δικαιώματα και λογοκλοπή
Blackbird blog	Αποθετήριο συμβάντων παραπληροφόρησης και ψευδών ειδήσεων (δραστηριότητα 2.2)	https://www.blackbird.ai/blog/
"The (almost) complete history of 'fake news", BBC	Άρθρο στην ιστοσελίδα του BBC σχετικά με την ιστορία των ψευδών ειδήσεων (δραστηριότητα 2.3)	https://www.bbc.com/news/blog-trending-42724320safety
"The Long and Brutal History of Fake News", Politico	Άρθρο στην ιστοσελίδα του Politico σχετικά με την ιστορία των Ψευδών ειδήσεων	https://www.politico.com/magazine/story/2016/12/fake-news-history-long-violent-214535

	(δραστηριότητα 2.3)	
Πέντε fake news της Ιστορίας και η πραγματικότητα	Άρθρο της εφημερίδας «Εφημερίδα των Συντακτών» για ιστορικές περιπτώσεις ψευδών ειδήσεων (δραστηριότητα 2.3)	https://www.efsyn.gr/tehnesh-artiklos/185528-pente-fake-news-tis-istorias-kai-i-pragmatikotita
Τα «fake news» ξεκίνησαν από την αρχαία Ρώμη	Άρθρο της εφημερίδας «Τα Νέα» για την ιστορία των ψευδών ειδήσεων (δραστηριότητα 2.3)	https://www.tanea.gr/2019/05/31/world/ta-fake-news-ksekinisan-apo-tin-arxaia-romi/
Reality check game	Εκπαιδευτικά παιχνίδια για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης (δραστηριότητα 2.8)	Bad news - https://www.getbadnews.com/en Harmony Square - https://harmonysquare.game/ Cat park - https://catpark.game/ Go viral - https://www.goviralgame.com/en

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

- Better Internet for Kids - Media literacy, a key component of 21st century education (no date). Available at: <https://www.betterinternetforkids.eu/web/portal/practice/awareness/detail?articleId=4400860>
- Fake News | SaferInternet4kids (no date). Available at: <https://saferinternet4kids.gr/hot-topics/fake-news-2/>
- European Safe Online Initiative (no date). Available at: <https://europeansafeonline.eu/resources/>
- Πλατφόρμα European Safe Online Initiative Κύπρου (no date). Available at: <https://europeansafeonline.cy/>
- Home - Plagiarism.org (no date). Available at: <https://www.plagiarism.org/>
- Λογοκλοπή στις σπουδές: αναγνώριση και αποφυγή (no date) Βιβλιοθήκη Πανεπιστήμιο Κύπρου. Available at: www.socadm.duth.gr/Pla
- Παιδιά 5-11 - Κίνδυνοι Διαδικτύου - Παραπληροφόρηση | Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (no date). Available at: <https://internetsafety.pi.ac.cy/kids-misinformation>
- Πνευματική Ιδιοκτησία | SaferInternet4kids (no date). Available at: <https://saferinternet4kids.gr/hot-topics-ef/pneumatiki-idioktisia/>

Θεματική Περιοχή 3:

Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους

Το Διαδίκτυο και οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν επιτρέψει σημαντικές ευκαιρίες έκφρασης, επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, ωστόσο πολλές φορές οι σχετικές δυνατότητες χρησιμοποιούνται με απόλυτο στόχο να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και τη συναισθηματική ευημερία άλλων ανθρώπων. Είναι γεγονός ότι πολλά παιδιά και νέοι/νέες γίνονται αποδέκτες αυτής της συμπεριφοράς, πέφτοντας θύματα Διαδικτυακού Εκφοβισμού ή εκφράσεων μίσους. Ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι ο Διαδικτυακός Εκφοβισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κινδύνους που αφορούν τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες στο Διαδίκτυο (Dalla Pozza, Di Pietro, Morel, & Psaila, 2016· Bera 2019· BIK 2019a). Επιπρόσθετα, το Διαδίκτυο έχει εξελιχθεί σε ένα μέσο για την προώθηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI 2015). Το φαινόμενο της Ρητορικής Μίσους είναι κοινώς παραδεκτό ως ένα αναπτυσσόμενο πρόβλημα σε όλη την Ευρώπη (Gagliardone, Gal, Alves & Martinez, 2015).

Ακόμη και εάν οι συμπεριφορές αυτές δεν έχουν άμεσες σωματικές συνέπειες, εντούτοις εγκυμονούν σοβαρές επιπτώσεις για την ψυχική, κοινωνική και συναισθηματική υγεία των παιδιών ή των νέων, καθιστώντας άμεση και επιτακτική ανάγκη την πρόληψη και αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων. Είναι απαραίτητο και πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να συμβάλλουν τα μέγιστα για την αποφυγή τέτοιων συμπεριφορών και περιστατικών, μέσω δράσεων ενημέρωσης και πρόληψης. Οι δραστηριότητες της συγκεκριμένης Θεματικής Περιοχής στοχεύουν στην αναγνώριση των φαινομένων του Διαδικτυακού Εκφοβισμού και της Ρητορικής Μίσους, στους τρόπους και τις πρακτικές αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών, καθώς επίσης και στην εκπαίδευση πρακτικών για την ανάπτυξη στάσεων ασφαλούς και υπεύθυνης χρήσης του Διαδικτύου και προώθησης κριτικής σκέψης και αλληλοσεβασμού.

Σκοπός

Ο σκοπός της συγκεκριμένης Θεματικής Περιοχής είναι η ενημέρωση αναφορικά με τα φαινόμενα του Διαδικτυακού Εκφοβισμού και της Ρητορικής Μίσους και τους τρόπους και πρακτικές αντιμετώπισής τους, καθώς επίσης και η παροχή της δυνατότητας ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού για την πρόληψη και την καταπολέμηση του Διαδικτυακού Εκφοβισμού και της Ρητορικής Μίσους.

Στόχοι

Στόχοι της Θεματικής Περιοχής είναι να είστε σε θέση να:

- περιγράψετε το φαινόμενο του Διαδικτυακού Εκφοβισμού (ορισμός) και να διακρίνετε τις διαφορετικές μορφές του.
- αναγνωρίζετε τις συμπεριφορές που σχετίζονται με τη Ρητορική Μίσους.
- επιχειρηματολογείτε για τη σημασία της καλλιέργειας κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων στα παιδιά και στους/στις νέους/νέες, οι οποίες συμβάλλουν στην ενίσχυση της ψυχικής ενδυνάμωσης και ανθεκτικότητάς τους.
- υποστηρίζετε τη σημασία των εκπαιδευτικών προσεγγίσεων για την προώθηση της κριτικής σκέψης και του αμοιβαίου σεβασμού, καθώς επίσης και την ανάπτυξη επικοινωνιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων, έτσι ώστε τα παιδιά και οι νέοι/νέες να είναι σε θέση να αποδέχονται την αντίθετη άποψη και να εμπλέκονται σε εποικοδομητικό διάλογο.

Αναμενόμενος Χρόνος Εργασίας

5,5 ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων:

Τίτλος δραστηριότητας	Τύπος δραστηριότητας	Χρόνος εργασίας/Ωρες
3.1 Μελέτη υλικού για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό και για τη Ρητορική Μίσους	Μελέτη υλικού	1.5
3.2 Δραστηριότητα για τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού	Διερεύνηση μελετών περίπτωσης στο Διαδίκτυο & ετοιμασία σχεδίου μαθήματος	2
3.3 Η Ρητορική Μίσους και η αντιμετώπισή της μέσα από εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Δραστηριότητα στο Moodle - ετοιμασία σύντομης παρουσίασης για τη Ρητορική Μίσους	
3.4 Μαθαίνοντας για την εκστρατεία WE CAN – No Hate Speech Movement 3.5 Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό 3.6 Παρουσίαση δραστηριότητας για τη Ρητορική Μίσους	Διαδικτυακή Συνάντηση	2
3.7 Καλλιεργώντας κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες στα παιδιά και τους/τις νέους/νέες	Δημιουργία quiz, wiki και συζήτηση στο φόρουμ	Προαιρετική
3.8 Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 3	Γλωσσάρι	Προαιρετική
3.9 Κουίζ Θεματικής Περιοχής 3	Τεστ αυτοαξιολόγησης (κουίζ)	Προαιρετική
3.10 Αναστοχασμός για τη Θεματική Περιοχή 3 - Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους	Αναστοχασμός - Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική
3.11 Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 3	Γλωσσάριο	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 3.1 Μελέτη υλικού για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό και τη Ρητορική Μίσους

Μελετήστε την παρουσίαση για τον «Διαδικτυακό Εκφοβισμό» (**συνημμένο 3.1**) και την παρουσίαση για τη «Ρητορική Μίσους» (**συνημμένο 3.2**).

Από τις ακόλουθες δραστηριότητες 3.2 και 3.3 θα επιλέξετε **μια** για να παρουσιάσετε στη Διαδικτυακή Συνάντηση σε διάστημα 10 λεπτών.

Δραστηριότητα 3.2 Δραστηριότητα για τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού

Μελετήστε το σχετικό υλικό το οποίο πραγματεύεται τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού:

- <https://saferinternet4kids.gr/nea/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%B1%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%B5%CE%BA%CF%86%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%BC%CE%B5-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%84%CF%81/>
- Kids-safety, (2015). 10 Forms of Cyberbullying. [online] Διαθέσιμο σε: <https://kids.kaspersky.com/10-forms-of-cyberbullying/>

Στη συνέχεια, αναζητήστε στο Διαδίκτυο μία μελέτη περίπτωσης που να συνδέεται με μια μορφή Διαδικτυακού Εκφοβισμού και ετοιμάστε ένα σχέδιο μαθήματος (είτε σε μορφή παρουσίασης είτε σε μορφή pdf), στο οποίο θα χρησιμοποιήσετε τη μελέτη περίπτωσης που επιλέξατε, και αναρτήστε το στον σχετικό χώρο υποβολής στο Moodle.

Κατά τη διάρκεια της **Διαδικτυακής Συνάντησης** θα έχετε χρόνο δέκα (10) λεπτά, για να παρουσιάσετε και να συζητήσετε με την υπόλοιπη ομάδα το σχέδιο μαθήματος που ετοιμάσατε.

Όποιος/Όποια επιθυμεί να διαμοιραστεί το σχέδιο μαθήματός του/της, μπορεί να το ανεβάσει στο Αποθετήριο Υλικού που βρίσκεται στην αρχή της ΜΕ02 ή/και στο Φωτόδεντρο Κύπρου.

Δραστηριότητα 3.3 Η Ρητορική Μίσους και η αντιμετώπισή της μέσα από εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Μελετήστε το σχετικό υλικό το οποίο αναφέρεται στη Ρητορική Μίσους και σε δράσεις για την καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο:

<https://rm.coe.int/16806f9ac4>

- Δραστηριότητα «Ποιο είναι το χειρότερο» (σελ. 124-129)
- Δραστηριότητα «Ρίζες και κλαδιά» (σελ. 119-123)
- Δραστηριότητα «Ας το συζητήσουμε» (σελ. 130-134)
- Δραστηριότητα «Σύγκρουση ελευθεριών» (σελ. 78-84)

Στη συνέχεια, ο/η κάθε ένας/μία από εσάς θα ετοιμάσει και θα αναρτήσει στο φόρουμ της δραστηριότητας μια μικρή παράγραφο για το πώς θα μπορούσε να αξιοποιήσει στην τάξη του/της κάποιες ιδέες/παραλλαγές των δραστηριοτήτων (σε ποιο μάθημα, ηλικία μαθητών/μαθητριών, τρόπος οργάνωσης της τάξης, ρόλος εκπαιδευτικού και ρόλος μαθητών/μαθητριών, συνδέσεις με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος).

Έπειτα, επιλέξτε μία από τις ιδέες/δραστηριότητές σας για να την αναπτύξετε περισσότερο (είτε σε μορφή παρουσίασης είτε σε μορφή pdf) και αναρτήστε την στον σχετικό χώρο υποβολής στο Moodle. Κατά τη διάρκεια της **διαδικτυακής συνάντησης** θα έχετε χρόνο δέκα (10) λεπτά, για να παρουσιάσετε και να συζητήσετε με την υπόλοιπη ομάδα την ιδέα/δραστηριότητα που ετοιμάσατε.

Οι Δραστηριότητες 3.4 , 3.5, 3.6 (αφορούν τη Διαδικτυακή Συνάντηση)

Δραστηριότητα 3.4 - Μαθαίνοντας για την εκστρατεία WE CAN – No Hate Speech Movement.

Κατά τη διάρκεια της Διαδικτυακής Συνάντησης θα παρακολουθήσετε βίντεο για την εκστρατεία WE CAN – No Hate Speech Movement, θα αναλυθεί ο ορισμός, η σχέση της ρητορικής μίσους με την ελευθερία του λόγου, η εκστρατεία No Hate Speech Movement, τρόποι αντιμετώπισης της ρητορικής μίσους και θα επιλυθούν απορίες με βάση το υλικό που μελετήσατε (υλικό δραστηριότητας 3.1).

Δραστηριότητα 3.5 - Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό

Θα δοθεί η δυνατότητα να παρουσιάσετε και να συζητήσετε με την υπόλοιπη ομάδα το σχέδιο μαθήματος που ετοιμάσατε στο πλαίσιο της δραστηριότητας 3.2.

Δραστηριότητα 3.6 - Παρουσίαση Δραστηριότητας για τη Ρητορική Μίσους

Θα δοθεί η δυνατότητα να παρουσιάσετε και να συζητήσετε με την υπόλοιπη ομάδα, την ιδέα/δραστηριότητα που ετοιμάσατε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας 3.3.

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 3.7 - Καλλιερώντας κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες στα παιδιά και στους/στις νέους/ες (προαιρετική)

Αρχικά, θα πρέπει να μελετήσετε το σχετικό υλικό, το οποίο αναφέρεται στην καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων:

- <https://www.netfamilynews.org/all-kids-deserve-the-safety-other-benefits-of-social-emotional-learning>
- https://www.youth-life.gr/documents/enable/GR_Cyberbullying_booklet_88_pages.pdf (σελ. 9-20)

Στη συνέχεια θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε MS Forms ή Google Forms -για να ετοιμάσετε ένα ερωτηματολόγιο με δέκα (10) αναστοχαστικές ερωτήσεις (ανοικτού ή κλειστού τύπου), που θα πρέπει να λάβουν υπόψη οι υπόλοιποι/υπόλοιπες εκπαιδευτικοί στο σχολείο σας, για να σχεδιαστεί μια παρέμβαση για την καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων στο σχολείο (η πρώτη ερώτηση μπορεί να είναι «Πιστεύετε ότι η καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση του Διαδικτυακού Εκφοβισμού και της Ρητορικής Μίσους;»).

Αντιγράψτε τον σύνδεσμο του ερωτηματολογίου και αναρτήστε τον στο φόρουμ της δραστηριότητας 3.7. Έπειτα, αναζητήστε (ή/και αναφέρετε από προσωπική εμπειρία) και παραθέστε στον συνεργατικό ιστοχώρο wiki καλές πρακτικές/προγράμματα, που σχετίζονται με την αντιμετώπιση του Διαδικτυακού Εκφοβισμού και της Ρητορικής Μίσους.

Στο τέλος, συζητήστε τα ακόλουθα στο φόρουμ:

- Πώς θα δημιουργήσετε ένα αποτελεσματικό σύστημα στήριξης;
- Πώς θα αναπτύξετε ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα;

Δραστηριότητα 3.8 - Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 3 (προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσάρι του μαθήματος με νέους όρους, τους οποίους έχετε εντοπίσει στη σχετική ενότητα.

Δραστηριότητα 3.9 - Κουίζ Θεματικής Περιοχής 3 (προαιρετική)

Συμπληρώστε κουίζ για τη Θεματική Περιοχή 3.

Δραστηριότητα 3.10 - Αναστοχασμός για τη Θεματική Περιοχή 3 - Διαδικτυακός Εκφοβισμός και Ρητορική Μίσους (προαιρετική)

Αναρτήστε τον αναστοχασμό σας για τη συγκεκριμένη Θεματική στον αντίστοιχο χώρο υποβολής στο Moodle. Ενδεικτικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν στη σχετική δράση:

- Έχω κατανοήσει το υλικό της ενότητας;
- Έχω κατανοήσει τι είναι ο Διαδικτυακός Εκφοβισμός, τους ρόλους κ.λ.π.;

- Έχω κατανοήσει τι είναι η Ρητορική Μίσους;
- Έχω μάθει/εντοπίσει καλές πρακτικές, στις οποίες μπορώ να βασιστώ;
- Πιστεύω ότι είμαι έτοιμος/η να βοηθήσω/συζητήσω με τους/τις μαθητές/μαθήτριές μου τα θέματα της συγκεκριμένης ενότητας; Ναι ή όχι και γιατί;
- Τι είδους προκλήσεις θεωρώ ότι θα αντιμετωπίσω;

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Διαδικτυακός Εκφοβισμός	Σημειώσεις (σε μορφή παρουσίασης) για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό (δραστηριότητα 3.1)	Συνημμένο 3.1 Διαδικτυακός Εκφοβισμός “CYteachersDigComp_TU3_Presentation_Cyberbullying.pptx”
Η Ρητορική Μίσους και η διαφορά της από τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό	Σημειώσεις (σε μορφή παρουσίασης) για την Ρητορική Μίσους, σύγκριση μεταξύ Ρητορικής Μίσους και Διαδικτυακού Εκφοβισμού (δραστηριότητα 3.1)	Συνημμένο 3.2 Ρητορική Μίσους “CYteachersDigComp_TU3_Presentation_HateSpeech.pptx”
Διαδικτυακός Εκφοβισμός, τρόποι έκφρασής του	Πηγή για τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού (δραστηριότητα 3.2)	https://saferinternet4kids.gr/nea/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%B1%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%B5%CE%BA%CF%86%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%BC%CE%B5-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%84%CF%81/
10 forms of cyberbullying	Πηγή για τις μορφές του Διαδικτυακού Εκφοβισμού (δραστηριότητα 3.2)	Kids-safety, (2015). 10 Forms of Cyberbullying. [online] https://kids.kaspersky.com/10-forms-of-cyberbullying/
Σύνδεσμοι: Ένα εγχειρίδιο για την καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο	Οδηγός με εκπαιδευτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της Ρητορικής Μίσους (δραστηριότητα 3.3)	https://rm.coe.int/16806f9ac4
We Can! Campaign - No Hate Speech Movement	Βίντεο σχετικό με την εκστρατεία WE CAN – No Hate Speech Campaign (δραστηριότητα 3.4)	https://www.youtube.com/watch?v=BaTFoeDLLrw

Κοινωνικές και Συναισθηματικές δεξιότητες – All kids deserve the safety and other benefits of social- emotional learning	Εισαγωγή στις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες και τη σημασία τους για τα παιδιά και νέους/νέες (δραστηριότητα 3.7)	https://www.youth-life.gr/documents/enable/GR_Cyberbullying_booklet_88_pages.pdf
--	--	---

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

- Silence Hate, Αλλάζοντας λέξεις αλλάζουμε τον κόσμο: <https://karposontheweb.org/silence-hate/>
- SELMA-Hacking Hate: <https://hackinghate.eu/publications/>
- Social and Emotional Learning and Bullying Prevention: <https://www.stopbullying.gov/resources/research-resources/social-emotional-learning-bullying-prevention> .
- ENABLE: <http://files.eun.org/enable/assets/downloads/Review%20of%20bullying%20and%20cyber%20bullying%20summary%20report.pdf>.
- No hate campaign: <https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign>, <https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/we-can-flipbook1>
- Μπαφίτη, Ά. (2014) Η Ρητορική Μίσους στο Διαδίκτυο και ο ρόλος των εκπαιδευτικών: Έκθεση για σεμινάριο Pestalozzi στο πλαίσιο της καμπάνιας του Συμβουλίου της Ευρώπης. Διαθέσιμο στο: <http://dide.flo.sch.gr/ssneonflo/index.php/books-links/teachers/187-pestalozzi>
- "Ποιος φοβάται; Όχι εγώ!": Παρέμβαση για την αποτροπή του εκφοβισμού <https://aesop.iep.edu.gr/node/22072>
- Stauffer, S., Heath, M. A., Coyne, S. M., & Ferrin, S. (2012). High school teachers' perceptions of cyberbullying prevention and intervention strategies. *Psychology in the Schools*, 49(4), 352-367.
- Palladino, B. E., Nocentini, A., & Menesini, E. (2016). Evidence-based intervention against bullying and cyberbullying: Evaluation of the NoTrap! program in two independent trials. *Aggressive behavior*, 42(2), 194-206.
- Cassidy, W., Brown, K., & Jackson, M. (2012). "Making Cool": Parents' suggestions for preventing cyber bullying and fostering cyber kindness. *Journal of Educational Computing Research*, 46(4), 415-436.
- Teachers' Essential Guide to Cyberbullying Prevention <https://www.common sense.org/education/articles/teachers-essential-guide-to-cyberbullying-prevention>
- We All Teach SEL: Empathy Activities and Tools for Students <https://www.common sense.org/education/articles/we-all-teach-sel-empathy-activities-and-tools-for-students> .
- Cyberbullying Research Centre: <https://cyberbullying.org/resources/educators>
- Diana Award Antibullying Programme <https://www.antibullyingpro.com/>
- Childnet – Understanding Cyberbullying: <https://www.childnet.com/wp-content/uploads/2021/11/1-Understanding-cyberbullying1.pdf>

Θεματική Περιοχή 4:

Διαδικτυακές Σχέσεις και Κοινωνικά Δίκτυα

Η εκτεταμένη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και του Διαδικτύου αναπόφευκτα συμβάλλει στη διαμόρφωση των προσωπικών αξιών και απόψεων και επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τις ανθρώπινες σχέσεις και την επικοινωνία. Είναι γεγονός ότι το Διαδίκτυο και πιο συγκεκριμένα τα κοινωνικά μέσα, αποτελούν ένα πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη στάσεων και υποκειμενικών, τη διαμόρφωση διαδικτυακών ταυτοτήτων, καθώς, επίσης και τη διαμόρφωση ή διατήρηση διαδικτυακών σχέσεων.

Είναι γεγονός ότι μέσα από κάθε μας ενέργεια στο Διαδίκτυο ή ενέργεια άλλων που συνδέεται με εμάς, αφήνουμε το ψηφιακό μας αποτύπωμα, διαμορφώνοντας τη διαδικτυακή μας φήμη, δηλαδή την εικόνα, τη γνώμη και αντίληψη που αποκτά κάποιος/κάποια για εμάς. Όλα αυτά τα σημάδια δημιουργούν μια εικόνα για εμάς που μπορεί να είναι θετική ή αρνητική και επηρεάζει τον τρόπο που μας «βλέπουν» και μας αντιμετωπίζουν οι άλλοι/άλλες στο παρόν ή και στο μέλλον. Επιπρόσθετα, πολλές φορές η ανάγκη για ιδεατές συμπεριφορές και η επιρροή που ασκείται από το ψηφιακό περιβάλλον (εικόνες, πρότυπα, φιλίες κ.λπ.), είναι δυνατό να αποπροσανατολίσουν και να συμβάλουν στην υιοθέτηση συμπεριφορών (διαδικτυακών), διαμορφώνοντας ταυτότητες οι οποίες να μην αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα. Τέλος, οι ανθρώπινες σχέσεις οι οποίες πάντα αντιμετωπίζουν προκλήσεις, μέσω του Διαδικτύου, μπορεί να επηρεαστούν και να καταστούν ακόμη πιο πολύπλοκες και δύσκολες, ειδικότερα για τα παιδιά, τους/τις νέους/νέες.

Σκοπός

Σκοπός αυτής της Θεματικής Περιοχής είναι η κατανόηση του πώς διαμορφώνεται η ψηφιακή ταυτότητα και η διαδικτυακή φήμη, με αναφορές σε πρακτικές για την προστασία της. Ειδικότερα, οι δραστηριότητες της σχετικής ενότητας στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση/ενημέρωση αναφορικά με το πώς το Διαδίκτυο έχει συμβάλει/επηρεάσει στη διαμόρφωση της εικόνας και συμπεριφοράς των παιδιών και των νέων, καθώς, επίσης και πώς αυτό επηρεάζει τις σύγχρονες διαδικτυακές σχέσεις και επικοινωνίες, κάνοντας αναφορά σε τυχόν σχετικές δυσκολίες που δύναται να δημιουργούνται (π.χ., Sexting – Sextortion), καθώς επίσης και πρακτικές αντιμετώπισής τους.

Στόχοι

Στόχοι της συγκεκριμένης Θεματικής Περιοχής είναι να είστε σε θέση να:

- εξηγείτε την επίδραση που έχει το ψηφιακό περιβάλλον στην ανάπτυξη των παιδιών και των νέων της σημερινής κοινωνίας και την εικόνα τους.
- ορίζετε την έννοια της ψηφιακής ταυτότητας, πώς αυτή διαμορφώνεται και πώς μπορούμε να τη διαφυλάξουμε.
- αναπτύσσετε καλές πρακτικές για τις πληροφορίες και το περιεχόμενο που διαμοιραζόμαστε στο Διαδίκτυο.
- εξηγείτε την επίδραση της τεχνολογίας στις διαδικτυακές σχέσεις των ατόμων.
- αναγνωρίζετε το φαινόμενο του Sexting (τι είναι, γιατί συμβαίνει) και να εφαρμόζετε πρακτικές αντιμετώπισής του.
- αναγνωρίζετε το φαινόμενο του Sextortion (τι είναι, γιατί συμβαίνει) και να εφαρμόζετε πρακτικές αντιμετώπισής του.

Αναμενόμενος Χρόνος Εργασίας

5 ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων

Τίτλος Δραστηριότητας	Τύπος Δραστηριότητας	Χρόνος εργασίας/Ώρες
4.1 Μελέτη υλικού για τη Θεματική Περιοχή 4	Μελέτη υλικού	1
4.2 Η επίδραση του ψηφιακού περιβάλλοντος στην εικόνα των παιδιών και των νέων	Δημιουργία σχεδίου μαθήματος	1
4.3 Κουίζ για τη διαδικτυακή φήμη 4.4 Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για την επίδραση του Διαδικτύου στην εικόνα του σώματος 4.5 Συζητώντας με τα παιδιά/ τους εφήβους για το sexting και το sextortion: προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης (Μέρος Α')	Διαδικτυακή Συνάντηση	2
4.5 Συζητώντας με τα παιδιά/ τους εφήβους για το sexting και το sextortion: προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης (Μέρος Β')	Συζήτηση στο φόρουμ	0.5
4.6 Η διαδικτυακή φήμη και καλές πρακτικές για την προστασία της	Δημιουργία wiki	0.5
4.7 Κουίζ Θεματικής Περιοχής 4	Τεστ αυτοαξιολόγησης (κουίζ)	Προαιρετική
4.8 Κατανοώντας τη διαδικτυακή μας ταυτότητα	Αναστοχασμός – Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική
4.9 Κατανοώντας τη διαδικτυακή μας φήμη	Αναστοχασμός – Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική
4.10 Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 4	Γλωσσάρι	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 4.1 – Μελέτη υλικού για τη Θεματική Περιοχή 4

Μελετήστε, αρχικά, το υλικό της σχετικής Θεματικής Περιοχής. Ειδικότερα, μελετήστε την παρουσίαση για τη «Διαδικτυακή ταυτότητα, τη διαδικτυακή φήμη και τρόπους προστασίας της διαδικτυακής φήμης» (**συνημμένο 4.1**), το βίντεο για την επίδραση που έχει το ψηφιακό περιβάλλον στην ανάπτυξη των παιδιών και των νέων στη σημερινή κοινωνία και την εικόνα τους (**συνημμένο 4.2**) και την παρουσίαση «Sexting – Sextortion» (**συνημμένο 4.3**).

Δραστηριότητα 4.2 – Η επίδραση του ψηφιακού περιβάλλοντος στην εικόνα των παιδιών και των νέων

Μελετήστε το παρακάτω υλικό – σχέδιο μαθήματος για την εικόνα του σώματος:

- <https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2019/12/lesson-plan-PSHE-BODY-IMAGE.pdf> (ελληνική έκδοση)

Ετοιμάστε και αναρτήστε, στον σχετικό χώρο υποβολής του Moodle, ένα σχέδιο μαθήματος το οποίο να επικεντρώνεται στο πώς το Διαδίκτυο επηρεάζει στην εικόνα/ πρότυπα των παιδιών. Το σχέδιο μαθήματος θα έχει την εξής δομή: (α) περιγραφή του εκπαιδευτικού πλαισίου (γνωστικό αντικείμενο, ηλικία μαθητών/μαθητριών) (β) μαθησιακοί στόχοι (π.χ. πιθανές συνδέσεις με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο ψηφιακό δεξιοτήτων DigComp 2.2) (γ) δραστηριότητες με τις οποίες θα επιτευχθούν οι μαθησιακοί στόχοι (σε κάθε δραστηριότητα να διευκρινιστεί και πώς συνδέεται με τους μαθησιακούς στόχους, όπως και η χρονική της διάρκεια). Το σχέδιο μαθήματος θα έχει την μορφή παρουσίασης ή αρχείου pdf.

Κατά τη διάρκεια της **Διαδικτυακής Συνάντησης** θα έχετε χρόνο πέντε (5) λεπτά, για να παρουσιάσετε και να συζητήσετε το σχέδιο μαθήματός σας με την υπόλοιπη ομάδα.

Δραστηριότητα 4.3, 4.4, 4.5 (Διαδικτυακή Συνάντηση)

Δραστηριότητα 4.3 - Κουίζ για τη διαδικτυακή φήμη

Απαντήστε το κουίζ για τη διαδικτυακή φήμη και στη συνέχεια θα ακολουθήσει συζήτηση, στο πλαίσιο της οποίας θα αναλυθούν οι ορισμοί και τρόποι προστασίας της και θα επιλυθούν απορίες με βάση το υλικό που μελετήσατε (υλικό δραστηριότητας 4.1).

Δραστηριότητα 4.4 – Παρουσίαση σχεδίου μαθήματος για την επίδραση του Διαδικτύου στην εικόνα του σώματος

Θα έχετε πέντε (5) λεπτά για να παρουσιάσετε και να συζητήσετε με την υπόλοιπη ομάδα το σχέδιο μαθήματος που ετοιμάσατε στο πλαίσιο της δραστηριότητας 4.2.

Δραστηριότητα 4.5 (Μέρος Α') – Συζητώντας με τα παιδιά/εφήβους για το Sexting και το Sextortion: προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης

Με βάση την παρουσίαση (Sexting - Sextortion) (**συνημμένο 4.3**), κατά τη διάρκεια της Διαδικτυακής Συνάντησης, θα συζητηθούν τα ακόλουθα:

- (α) Γνωρίζετε για τα σχετικά φαινόμενα;
- (β) Εάν ναι, έχει τύχει να τα έχετε συζητήσει με παιδιά/εφήβους;
- (γ) Κατά τη συζήτηση, τι είδους προκλήσεις αντιμετωπίσατε και πώς τις διαχειριστήκατε;
- (δ) Αν δεν έχετε συζητήσει με τα παιδιά/ τους εφήβους, τα σχετικά φαινόμενα, τι είδους προκλήσεις πιστεύετε ότι θα αντιμετωπίζατε;
- (ε) Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι πιο κατάλληλοι τρόποι για να μιλήσετε στα παιδιά/ στους εφήβους για το Sexting και το Sextortion;
- (στ) Αν έχετε χρησιμοποιήσει στην τάξη σας κάποιες πρακτικές, που θεωρείτε καλές για τη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος με παιδιά/εφήβους, μπορείτε να τις αναφέρετε.

Δραστηριότητα 4.5 (Μέρος Β') – Συζητώντας με τα παιδιά/ τους εφήβους για το Sexting και το Sextortion: προκλήσεις και τρόποι αντιμετώπισης

Αναζητήστε στο Διαδίκτυο και παραθέστε στη συζήτηση στο φόρουμ της δραστηριότητας, μία (1) πρακτική/δραστηριότητα/σχέδιο μαθήματος που θεωρείτε ότι θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε στην τάξη σας, για να μιλήσετε στα παιδιά/ στους εφήβους για τα συγκεκριμένα θέματα.

Δραστηριότητα 4.6 – Η διαδικτυακή φήμη και καλές πρακτικές για την προστασία της

Με βάση την παρουσίαση για τη «Διαδικτυακή ταυτότητα, διαδικτυακή φήμη και προστασία της διαδικτυακής φήμης» (συνημμένο 4.1), αναζητήστε και δημιουργήστε ένα (1) κατάλογο στον συνεργατικό ιστοχώρο (wiki), με καλές πρακτικές/προγράμματα/σχέδια μαθημάτων, τα οποία σχετίζονται με τη διαδικτυακή φήμη και την προστασία της και τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στην τάξη/ το σχολείο σας.

Ο/Η κάθε ένας/μία από εσάς θα πρέπει να αναρτήσει μία/ένα (1) πρακτική/πρόγραμμα/σχέδιο μαθήματος.

Ο κατάλογος θα πρέπει να έχει τη μορφή πίνακα με τις ακόλουθες στήλες: ονομασία πρακτικής/προγράμματος/σχεδίου μαθήματος · πηγή - αναφορά · βαθμίδα εκπαίδευσης (τάξη/τάξεις) μια πολύ σύντομη περιγραφή της πρακτικής/προγράμματος/σχεδίου μαθήματος· μια πολύ σύντομη αιτιολόγηση που να αφορά το γιατί επιλέγεται η συγκεκριμένη πρακτική/πρόγραμμα/σχέδιο μαθήματος.

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 4.7 – Κουίζ Θεματικής Περιοχής 4 (Τεστ αυτοαξιολόγησης) (προαιρετική)

Απαντήστε το σχετικό κουίζ για τη συγκεκριμένη Θεματική Περιοχή.

Δραστηριότητα 4.8 – Κατανοώντας τη διαδικτυακή μας ταυτότητα (προαιρετική)

Μελετήστε το παρακάτω υλικό – σχέδιο μαθήματος για τη διαδικτυακή ταυτότητα:

https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/Greek_Handbook_teachers_final-2016.Chapter_4.pdf

Στη συνέχεια, απαντήστε τις πιο κάτω ερωτήσεις καταγράφοντας τις απαντήσεις σας στο φόρουμ της δραστηριότητας:

- α. Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- β. Δώστε τον δικό σας ορισμό για τη διαδικτυακή ταυτότητα, όπως τον κατανοήσατε μέσα από τη δραστηριότητα.
- γ. Τι δυνατότητες και προκλήσεις βλέπετε για την παιδαγωγική αξιοποίηση της δραστηριότητας;
- δ. Θα χρησιμοποιούσατε μια αντίστοιχη δραστηριότητα στη δική σας τάξη;

Δραστηριότητα 4.9 – Κατανοώντας τη διαδικτυακή μας φήμη (προαιρετική)

Αναζητήστε το όνομά σας χρησιμοποιώντας της μηχανή αναζήτησης Google για να δείτε πόσα στοιχεία υπάρχουν διαδικτυακά, σχετικά με το όνομά σας. Κατά τη διάρκεια της διαδικτυακής συνάντησης θα συζητήσετε για το πώς θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε τη συγκεκριμένη πρακτική με τους/τις μαθητές/μαθήτριές σας.

Δραστηριότητα 4.10 – Εμπλουτισμός γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 4 (προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσάρι του μαθήματος με νέους όρους, τους οποίους έχετε συναντήσει στην ενότητα.

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Η διαδικτυακή ταυτότητα, η διαδικτυακή φήμη και τρόποι προστασίας της διαδικτυακής φήμης	Σημειώσεις (σε μορφή παρουσίασης) για τον Διαδικτυακό Εκφοβισμό (δραστηριότητα 4.1, 4.4)	Συνημμένο 4.1 Η διαδικτυακή ταυτότητα , η διαδικτυακή φήμη και τρόποι προστασίας της διαδικτυακής φήμης “CYteachersDigComp_TU3_Presentation_Online identity & Online reputation.pptx”
Η επίδραση που έχει το ψηφιακό περιβάλλον στην ανάπτυξη και την εικόνα των παιδιών και των νέων της σημερινής κοινωνίας	Βίντεο για την επίδραση που έχει το ψηφιακό περιβάλλον στην ανάπτυξη των παιδιών και των νέων της σημερινής κοινωνίας και την εικόνα τους (δραστηριότητα 4.1, 4.2)	Συνημμένο 4.2 Η επίδραση που έχει το ψηφιακό περιβάλλον στην ανάπτυξη και στην εικόνα των παιδιών και των νέων της σημερινής κοινωνίας “Συνημμένο “CYteachersDigComp_TU4_η επίδραση του Διαδικτύου στην εικόνα των νέων.docx”
Sexting και Sextortion	Σημειώσεις σε (σε μορφή παρουσίασης) για το Sexting και το Sextortion (δραστηριότητα 4.1, 4.4)	Συνημμένο 4.3 Sexting & Sextortion “CYteachersDigComp_TU3_Presentation_Sexting & Sextortion.pptx”
Σχέδιο μαθήματος για την επίδραση του Διαδικτύου στην εικόνα του σώματος	Σχέδιο μαθήματος για τους τρόπους με τους οποίους το Διαδίκτυο επηρεάζει την εικόνα του σώματος των παιδιών/εφήβων (δραστηριότητα 4.2)	https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2019/12/lesson-plan-PSHE-BODY-IMAGE.pdf (ελληνική έκδοση)
Σχέδιο μαθήματος «Διαμορφώστε την ταυτότητά σας»	Σχέδιο μαθήματος που πραγματεύεται τη διαδικτυακή και μη διαδικτυακή ταυτότητα – για μαθητές/μαθήτριες 13-15 ετών (δραστηριότητα 4.8)	https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/Greek_Handbook_teachers_final-2016.Chapter_4.pdf

Κατανοώντας τη διαδικτυακή μας φήμη	Μηχανή αναζήτησης (δραστηριότητα 4.9)	www.google.com
-------------------------------------	---------------------------------------	--

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

Ψηφιακή ταυτότητα, αυτοεικόνα, εικόνα σώματος

- Childnet International: <https://www.childnet.com/resources/pshe-toolkit/myth-vs-reality/online-body-image>
- Ψηφιακή ταυτότητα: Μια επανάσταση του εγώ; <https://www.goethe.de/ins/gr/el/kul/mag/20640532.html>
- Προσωπικά Δεδομένα και Ψηφιακή ταυτότητα (Αναστασία Οικονόμου, Χρίστος Ρουσιάς, Νικόλας Κανάρης, Παναγιώτα Χατζηττοφή, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου): https://storage.eun.org/resources/upload/862/20191202_101519480_862_4.%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%99%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%A4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1.pdf
- Xinaris, C. (2016). [The individual in an ICT world](#). *European Journal of Communication*, 31(1), 58-68.
- Social media and Body Image <https://online.king.edu/news/social-media-and-body-image/>
- Taking action on body image. An active citizenship toolkit for those working with young people: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/370677/Body_image_final_17.10.14.pdf

Sexting

- Οδηγός εκπαιδευτικών για το πώς να αντιμετωπίσουν το sexting http://storage.eun.org/resources/upload/077/20160607_075314472_77_Step%20by%20Step%20Sexting.pdf
- Οδηγός για το sexting https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/sexting_brochure-web.pdf
- Del Rey, R., Ojeda, M., Casas, J., Mora-Merchán, J. A., & Elípe, P. (2019). [Sexting among adolescents: the emotional impact and influence of the need for popularity](#). *Frontiers in psychology*, 10, 1828.
- Sexting in schools and colleges: Responding to incidents and safeguarding young people <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2017/02/Sexting-in-Schools-UKCCIS.pdf>

Sextortion

- Online sexual coercion and extortion is a crime: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/public-awareness-and-prevention-guides/online-sexual-coercion-and-extortion->

crime

- <https://www.esafety.gov.au/key-issues/image-based-abuse/stories/michael>
- <http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/38150192/tips-on-how-to-deal-with-webcam-blackmail-or-sextortion-if-youre-a-victim>
- Wolak, J., Finkelhor, D., Walsh, W., & Treitman, L. (2018). Sextortion of minors: Characteristics and dynamics. *Journal of Adolescent Health*, 62(1), 72-79.
- Wittes, B., Poplin, C., Jurecic, Q., & Spera, C. (2016). Sextortion: Cybersecurity, teenagers, and remote sexual assault. *Center for Technology at Brookings*.

Άλλα σχετικά

- «Ο Διάσημος φίλος του @Παπάκη» (Πραγματεύεται τις διαδικτυακές φιλίες)
<https://saferinternet4kids.gr/vivlia/digiduck-famous-friend/>
- Ιστότοπος Cybersafety.cy (Helpline, Hotline-> how to report sexting or sextortion):
<https://cybersafety.cy/>

Θεματική Περιοχή 5:

Διαδικτυακή παρενόχληση (Grooming) και Παιδική Σεξουαλική Εκμετάλλευση

Η Διαδικτυακή κακοποίηση και εκμετάλλευση συγκαταλέγονται ανάμεσα στους βασικότερους κινδύνους, για τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες (ΒΙΚ 2019b). Οι ψηφιακές τεχνολογίες και το Διαδίκτυο φαίνεται ότι υποβοηθούν το σχετικό πρόβλημα και αυτό οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων. Το Διαδίκτυο και η ανωνυμία του επιτρέπουν στους θύτες να δρουν καλυμμένα και να στοχεύουν, ίσως με περισσότερη ακρίβεια, άτομα τα οποία είναι πιο ευάλωτα και τα οποία δεν γνωρίζουν πώς να προστατευτούν σωστά (McLean 2013). Η φύση των νέων να αναζητούν και να εμπλέκονται σε διαδικτυακές συζητήσεις, για θέματα τα οποία δεν θα συζητούσαν ανοικτά στην καθημερινότητά τους, δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα. Επιπρόσθετα, τα παιδιά και οι νέοι/νέες σήμερα χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πολλές φορές χωρίς επίβλεψη ή επιτήρηση, και αυτό μαζί με την απουσία/έλλειψη σχετικών δεξιοτήτων, καθιστά ακόμη δυσκολότερο το σχετικό πρόβλημα.

Στην παρούσα Θεματική Περιοχή γίνεται αναφορά στους κινδύνους της Διαδικτυακής αποπλάνησης και εκμετάλλευσης. Συζητούνται οι τρόποι με τους οποίους οι θύτες μπορούν να πλησιάσουν τα θύματα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της Διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Μέσα από επισκόπηση διαφόρων ερευνών και υλικού γίνεται διασύνδεση με τους τρόπους με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες, ώστε να αναπτύξουν τις αναγκαίες δεξιότητες για να προστατεύονται και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα τέτοια περιστατικά.

Σκοπός

Σκοπός της συγκεκριμένης Θεματικής Περιοχής είναι η κατανόηση του φαινομένου της Διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης (ορισμός, νομοθεσία, χαρακτηριστικά και πρακτικές προστασίας και αντιμετώπισης), καθώς επίσης και η επιμόρφωση/εκπαίδευση σε δεξιότητες που χρειάζεται να αναπτύξουν τα παιδιά και οι νέοι/νέες, ώστε να είναι σε θέση να αξιοποιούν το Διαδίκτυο με ασφάλεια.

Στόχοι

Στόχοι της Θεματικής Περιοχής είναι να είστε ικανοί να:

- ορίζετε το φαινόμενο της Διαδικτυακής αποπλάνησης (Grooming) και της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.
- αναγνωρίζετε τα χαρακτηριστικά της Διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης.
- προτείνετε πρακτικές προστασίας για τη Διαδικτυακή κακοποίηση και εκμετάλλευση και τρόπους αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων.
- προβείτε ή να προτείνετε τις δέουσες ενέργειες για την υποστήριξη των θυμάτων.
- επιχειρηματολογείτε για τη σημαντικότητα της ανάπτυξης κοινωνικής και συναισθηματικής άμυνας των παιδιών και των νέων, συμβάλλοντας έτσι στην ψυχοσωματική τους ευημερία.

Αναμενόμενος Χρόνος Εργασίας

4.5 ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων

Τίτλος Δραστηριότητας	Τύπος δραστηριότητας	Χρόνος εργασίας/Ωρες
5.1 Μελέτη υλικού για τη Θεματική περιοχή 5	Μελέτη υλικού	1.5
5.2 Κατανοώντας τη Διαδικτυακή αποπλάνηση μέσα από μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα	Συζήτηση στο φόρουμ	0.5
5.3 Ενημερώνοντας τα παιδιά/εφήβους για τη Διαδικτυακή Παρενόχληση (Grooming), μέσω δημιουργικών μεθόδων	Ετοιμασία εκπαιδευτικής δραστηριότητας - Δραστηριότητα στο Moodle	1.5
5.4 Διαχείριση περιστατικών διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης	Δραστηριότητα στο Moodle	1
5.5 Εμπλουτισμός Γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 5	Γλωσσάριο	Προαιρετική
5.6 Αναγνωρίζοντας πρακτικές διαδικτυακής αποπλάνησης /παρενόχλησης	Αναστοχασμός – Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική
5.7 Αναστοχασμός για τη Θεματική Περιοχή 5	Αναστοχασμός - Δραστηριότητα στο Moodle	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 5.1 – Μελέτη υλικού για τη Θεματική Περιοχή 5

Μελετήστε, αρχικά, το υλικό της σχετικής Μαθησιακής Ενότητας. Ειδικότερα, μελετήστε την παρουσίαση για τη «Διαδικτυακή παρενόχληση και την παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση» (**συνημμένο 5.1**), το άρθρο των Γάκη, Α., & Αντωνίου, Α. Σ. (2016). Μορφές διαδικτυακής παρενόχλησης (διαδικτυακή αποπλάνηση και παιδική πορνογραφία): προτάσεις αντιμετώπισης. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2014(2), 683-692 (<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/414>), το Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού για αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών <http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp6797b> (ενότητα 1,2,3).

Δραστηριότητα 5.2 – Κατανοώντας τη διαδικτυακή αποπλάνηση μέσα από μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα

Μελετήστε το σχετικό υλικό – μελέτες περίπτωσης/παραδείγματα αναφορικά με τη Διαδικτυακή παρενόχληση:

- <https://www.childnet.com/what-we-do/past-projects-and-resources/jennys-story/>
- <http://cyberhelp.eu/el/modules/sozialarbeit/gespraechsleitfaden/3>
- https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/Brochure_Grooming_web.pdf (σελ.5)

Χρησιμοποιήστε το υλικό μελέτης της δραστηριότητας 5.1 και συζητήστε στο φόρουμ της δραστηριότητας για το φαινόμενο της Διαδικτυακής αποπλάνησης και τις πρακτικές της στις πιο πάνω μελέτες/περιστατικά.

Δραστηριότητα 5.3 – Ενημερώνοντας τα παιδιά/ τους εφήβους για το grooming μέσω δημιουργικών μεθόδων

Μελετήστε το παρακάτω υλικό:

- <https://www.childnet.com/blog/new-childline-campaign-raises-awareness-of-online-grooming>

Ετοιμάστε και αναρτήστε στο φόρουμ της δραστηριότητας κάποιες ιδέες/δραστηριότητες για το πώς θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε δημιουργικούς τρόπους (π.χ., τα παιδιά να δημιουργήσουν βίντεο, πόστερ κ.λπ.), με τους/τις μαθητές/μαθήτριάς σας, ώστε να ενημερωθούν για τη Διαδικτυακή παρενόχληση(και να ενημερώσουν κι άλλους/άλλες). Έπειτα, επιλέξτε μία ιδέα/δραστηριότητα, αναπτύξτε την περισσότερο και αναρτήστε την στον σχετικό χώρο υποβολής στο Moodle.

Δραστηριότητα 5.4 – Παιδική σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση – διαχείριση περιστατικών από εκπαιδευτικούς

Μελετήστε τις Ενότητες 4, 5, 6, 7 από το Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού για αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών - <http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/yp6797b> και καταγράψτε έναν διάλογο (ή εναλλακτικά μια μικρή παράγραφο) με τα βήματα και τις ενέργειες που θα ακολουθούσατε σε περίπτωση που μαθητής/μαθήτριάς σας σάς ενημέρωνε για περιστατικό Διαδικτυακής αποπλάνησης.

Αναρτήστε τον διάλογο ή την παράγραφο στον σχετικό χώρο υποβολής στο Moodle.

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 5.5 – Εμπλουτισμός Γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 5 (Προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσάρι του μαθήματος με νέους όρους, τους οποίους έχετε συναντήσει στην παρούσα Θεματική Περιοχή.

Δραστηριότητα 5.6 – Αναγνωρίζοντας πρακτικές Διαδικτυακής αποπλάνησης/παρενόχλησης; (Προαιρετική)

Μελετήστε το σχετικό υλικό:

- https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/Brochure_Grooming_web.pdf (σελ. 2, 4)

Καταγράψτε έναν σύντομο αναστοχασμό στο φόρουμ της δραστηριότητας 5.3, για το φαινόμενο της Διαδικτυακής παρενόχλησης (Grooming) και το πώς θα μπορούσατε να μιλήσετε στα παιδιά/εφήβους, για τη Διαδικτυακή αποπλάνηση/παρενόχληση χρησιμοποιώντας το συγκεκριμένο υλικό.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- (α) Γνωρίζατε αναφορικά με το σχετικό φαινόμενο;
- (β) Έχετε μιλήσει ή θα μιλούσατε με τους/τις μαθητές/μαθήτριάς σας ή άλλα παιδιά/άλλους εφήβους αναφορικά με αυτό;
- (γ) Πώς θα μπορούσε να αξιοποιηθεί παιδαγωγικά το συγκεκριμένο υλικό;
- (δ) Τι προκλήσεις θεωρείτε ότι θα αντιμετωπίζατε;
- (ε) Πώς θα μπορούσατε να τις διαχειριστείτε;

Δραστηριότητα 5.7 – Αναστοχασμός για τη Θεματική Περιοχή 5 (Προαιρετική)

Αναρτήστε τον αναστοχασμό σας για τη συγκεκριμένη θεματική, στον σχετικό χώρο υποβολής στο Moodle.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για να βοηθήσουν στον αναστοχασμό:

- (α) Έχω κατανοήσει το υλικό της ενότητας και τα σχετικά φαινόμενα;
- (β) Τι είδους προκλήσεις θεωρώ ότι θα αντιμετωπίσω;
- (γ) Πιστεύω ότι είμαι έτοιμος/η να βοηθήσω/συζητήσω με τους/τις μαθητές/μαθήτριές μου τα θέματα της συγκεκριμένης ενότητας; Ναι ή όχι και γιατί;

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Διαδικτυακή παρενόχληση και παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση	Σημειώσεις (σε μορφή παρουσίασης) για τη Διαδικτυακή αποπλάνηση, παρενόχληση και σεξουαλική εκμετάλλευση (δραστηριότητα 5.1)	Συνημμένο 5.1 Διαδικτυακή αποπλάνηση και παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση “CYteachersDigComp_TU5_grooming.pptx”
Γάκη, Α., & Αντωνίου, Α. Σ. (2016). Μορφές Διαδικτυακής παρενόχλησης (Διαδικτυακή αποπλάνηση και παιδική πορνογραφία): προτάσεις αντιμετώπισης. <i>Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης</i> , 2014(2), 683-692.	Άρθρο που δημοσιεύθηκε στο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης (δραστηριότητα 5.1)	https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/414
Childnet-Jenny’s story	Σύντομο βίντεο για μαθητές/μαθήτριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχει σχέδιο μαθήματος και επιπρόσθετες πηγές (δραστηριότητα 5.2)	https://www.childnet.com/what-we-do/past-projects-and-resources/jennys-story/
Grooming – Η αποπλάνηση μέσω Διαδικτύου	Οδηγός πρόληψης και αντιμετώπισης διαδικτυακής αποπλάνησης (δραστηριότητα 5.2, 5.6)	https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2016/10/Brochure_Grooming_web.pdf
#ListenToYourSelfie	Η καμπάνια της Childline, #ListenToYourSelfie, στοχεύει να βοηθήσει τους/τις νέους/νέες να εντοπίσουν τα σημάδια της διαδικτυακής αποπλάνησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης (δραστηριότητα 5.3)	https://www.childnet.com/blog/new-childline-campaign-raises-awareness-of-online-grooming

Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού για αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών	Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για πιθανές ενδείξεις διαδικτυακής θυματοποίησης, τρόπους αντιμετώπισης και σχετικές Νομοθεσίες (δραστηριότητα 5.4)	http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp6797b http://www.foni.org.cy/el/ekpaideftikoi-pws-na-diaxeiristw
---	--	--

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

- UNICEF, Innocenti Research Centre, ChildSafety Online: Global challenges and strategies https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/ict_techreport3_eng.pdf
- Member state responses to prevent and combat online child sexual exploitation and abuse: <https://rm.coe.int/191120-baseline-mapping-web-version-3-/168098e109>
- Childnet – Grooming: <https://www.childnet.com/search-results/?keywords=grooming>
- Childnet – ‘Trust Me’ <https://www.childnet.com/resources/trust-me> (υπάρχουν σχέδια μαθήματος και παρουσιάσεις για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση)
- Φωνή http://www.pasygome.org/App_Directory/CMSEditor/Documents/foni_gia_goneis-converted.pdf
- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο Διαδίκτυο (2015/2564(RSP): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-8-2015-0227_EL.html
- Vismara, M.F.M., Toaff, J., Pulvirenti, G., Settanni, C., Colao, E., Lavano, S.M., Cemicetti, R., Cotugno, D., Perrotti, G., Meschesi, V. and Montera, R., 2017. [Internet use and access, behavior, cyberbullying, and grooming: results of an investigative whole city survey of adolescents](#). *Interactive journal of medical research*, 6(2), p.e9.
- De Santisteban, P., Del Hoyo, J., Alcázar-Córcoles, M. Á., & Gámez-Guadix, M. (2018). [Progression, maintenance, and feedback of online child sexual grooming: A qualitative analysis of online predators](#). *Child abuse & neglect*, 80, 203-215.
- Online Grooming Project: https://www.researchgate.net/publication/257941820_European_Online_Grooming_Project_-_Final_Report
- Words Have Meaning - a handbook to sexual violence language against children: <https://www.eryica.org/news/words-have-meaning-a-handbook-to-sexual-violence-language-against-children>
- Why games need to protect children from grooming: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-tayside-central-50226260>
- Αποπλάνηση ανηλίκων/ Σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιού/ διαδικτυακή άγρα ανηλίκων/ Grooming), Ελληνική Αστυνομία, <https://youtu.be/MsptHxxZHLo>
- Internet Watch Foundation: <https://www.iwf.org.uk/about-us/who-we-are/annual-report-2022/>
- Αντωνίου, Α.-Σ., & Γάκη, Α., 2014. *Μορφές Διαδικτυακής παρενόχλησης (Διαδικτυακή αποπλάνηση και παιδική πορνογραφία): προτάσεις αντιμετώπισης*.

Θεματική Περιοχή 6:

Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς τάσεις

Η ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη στοχεύει στους ψηφιακά ενεργούς και ενημερωμένους πολίτες και υποστηρίζει πλήρως το δικαίωμα της πρόσβασης των παιδιών και των νέων στο Διαδίκτυο, προς όφελος της προσωπικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι η χρήση του Διαδικτύου, ειδικότερα για τα παιδιά και τους/τις νέους/νέες, εγκυμονεί σημαντικούς κινδύνους γι' αυτό το λόγο η ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη στοχεύει με στρατηγικές και δράσεις, στην υποστήριξη Εθνικών Κέντρων Ασφαλούς Διαδικτύου, αναφορικά με την υπεύθυνη και ασφαλή χρήση του Διαδικτύου.

Το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου, αξιοποιώντας ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, στο πλαίσιο του προγράμματος Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά (Better Internet for Kids), έχει ως στόχο την ενίσχυση των προσπάθειών στην Κύπρο για υπεύθυνη, δημιουργική και ασφαλή αξιοποίηση του Διαδικτύου. Εστιάζοντας στις νέες και αυξανόμενες ανάγκες που προκύπτουν από τις εξελίξεις, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αναφορικά με τις διαδικτυακές τεχνολογίες, το Κέντρο προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εμπλεκόμενων εθνικών φορέων, με στόχο τη δημιουργία κουλτούρας Ασφαλούς Διαδικτύου. Παράλληλα, έχει αναπτύξει και προωθήσει την Εθνική Στρατηγική για ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά στην Κύπρο, με στόχο την ενημέρωση και την εκπαίδευση σε θέματα ψηφιακής ασφάλειας για μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικούς και γονείς, ούτως ώστε να καταστούν κριτικοί και υπεύθυνοι χρήστες των ψηφιακών τεχνολογιών και να αναπτύξουν κουλτούρα ασφαλούς αξιοποίησης των δυνατοτήτων των ψηφιακών τεχνολογιών.

Σκοπός

Σκοπός της συγκεκριμένης Θεματικής Περιοχής είναι η ενημέρωση αναφορικά με την *Εθνική Στρατηγική για ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά στην Κύπρο*, το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου της Κύπρου και τη Γραμμή Βοήθειας και Καταγγελιών 1480. Επιπρόσθετα, η παρούσα Θεματική στοχεύει στην ενημέρωση για τις Ευρωπαϊκές και διεθνείς τάσεις, το δίκτυο των Ευρωπαϊκών Κέντρων Ασφαλέστερου Διαδικτύου (INSAFE) και την Ευρωπαϊκή πλατφόρμα ενημέρωσης “Better Internet for Kids” (<https://www.betterinternetforkids.eu/>).

Στόχοι

Στόχοι της Θεματικής Περιοχής είναι να είστε ικανοί να:

- εξηγείτε την Εθνική Στρατηγική για ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά στην Κύπρο
- ενημερώνετε τους μαθητές και τις μαθήτριά σας, καθώς και τους/τις συναδέλφους σας σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρονται από το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου – CYberSafety
- αναπτύσσετε δράσεις ευαισθητοποίησης για ενημέρωση των μαθητών/μαθητριών σας, διασυνδέοντας τις σχετικές πολιτικές και στρατηγικές.

Αναμενόμενος Χρόνος Εργασίας

2.5 Ώρες

Πίνακας Δραστηριοτήτων

Τίτλος Δραστηριότητας	Τύπος Δραστηριότητας	Χρόνος Εργασίας/Ωρες)
6.1 Μελέτη υλικού για την Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς τάσεις	Μελέτη υλικού	0.5
6.2 Διαδικτυακή Εισήγηση	Συμμετοχή στην Διαδικτυακή εισήγηση	1
6.3 Εμπειρίες από την συμμετοχή σε δράσεις	Συζήτηση - Διαδικτυακή Συνάντηση	0.5
6.4 Συζήτηση σχετικά με ιστότοπους για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Διαμοιρασμός ψηφιακού περιεχομένου/ Συζήτηση - Διαδικτυακή Συνάντηση	0.5
6.5 Εισηγήσεις για πολιτικές και δράσεις στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής / στρατηγικής για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Συζήτηση/ αναστοχασμός	Προαιρετική
6.6 Εμπλουτισμός Γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 6	Γλωσσάρι	Προαιρετική
6.6 Κριτική συζήτηση σχετικά την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς	Κριτική Συζήτηση/ Συζήτηση στο φόρουμ	Προαιρετική

Ανάλυση Δραστηριοτήτων**Δραστηριότητα 6.1 – Μελέτη υλικού για την Εθνική στρατηγική και τις διεθνείς τάσεις**

Μελετήστε το υλικό της σχετικής Μαθησιακής Ενότητας. Ειδικότερα, μελετήστε την παρουσίαση «Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις» (**συνημμένο 6.1.**) και το βίντεο της Θεματικής Περιοχής (**συνημμένο 6.2**).

Δραστηριότητα 6.2, 6.3, 6.4 (Διαδικτυακή Συνάντηση)**Δραστηριότητα 6.2 – Διαδικτυακή Εισήγηση**

Στη σχετική δραστηριότητα θα παρακολουθήσετε διαδικτυακή εισήγηση σχετικά με την «Εθνική Στρατηγική για Ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά στην Κύπρο και Διεθνείς Τάσεις», κατά την οποία ο/η εισηγητής/εισηγήτρια θα πραγματοποιήσει μια ανασκόπηση του θέματος, επισημαίνοντας τα σημαντικότερα σημεία και θα προκαλέσει συζήτηση μεταξύ σας με σκοπό την ανάδειξή τους και την επίλυση αποριών.

Δραστηριότητα 6.3 – Εμπειρίες από τη συμμετοχή σε δράσεις

Μοιραστείτε, με την υπόλοιπη ομάδα, εμπειρίες σας σε δράσεις ή προγράμματα τα οποία έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της εθνικής/ευρωπαϊκής στρατηγικής για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, αναφερόμενοι/αναφερόμενες στα οφέλη από τη συμμετοχή για εσάς και για τους/τις μαθητές/μαθήτριές σας. Αναφερθείτε και σε τυχόν δυσκολίες που συναντήσατε.

Δραστηριότητα 6.4 – Συζήτηση σχετικά με ιστότοπους για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Συζητήστε και προτείνετε διαδικτυακούς τόπους (κόμβους, αποθετήρια υλικών, ιστότοπους) που χρησιμοποιείτε στην τάξη ή/και χρησιμοποιήσατε στο πλαίσιο του προγράμματος και πιστεύετε ότι θα ήταν χρήσιμοι για τους/τις εκπαιδευτικούς.

Μέσα από τις προτάσεις θα δημιουργηθεί ένα κατάλογος στο Moodle με τους διαδικτυακούς τόπους που θα προτείνετε.

Επιπρόσθετες Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 6.5 – Εισηγήσεις για τις πολιτικές και τις δράσεις στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής / στρατηγικής για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο (Προαιρετική)

Μοιραστείτε με την υπόλοιπη ομάδα, στο φόρουμ της δραστηριότητας προτάσεις βελτίωσης, ιδέες, προβληματισμούς για τις δράσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής/στρατηγικής για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο.

Δραστηριότητα 6.6 – Εμπλουτισμός Γλωσσαρίου Θεματικής Περιοχής 6 (Προαιρετική)

Εμπλουτίστε το Γλωσσάρι του μαθήματος με νέους όρους, τους οποίους έχετε συναντήσει στην Θεματική Περιοχή.

Δραστηριότητα 6.7 – Κριτική συζήτηση σχετικά την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς (Προαιρετική)

Μελετήστε το σχετικό έγγραφο για την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς (<https://www.esafecyprus.ac.cy/ethniki-stratigiki>) και μοιραστείτε με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στο φόρουμ της δραστηριότητας δράσεις που θεωρείτε αποτελεσματικές και δεν γνωρίζατε ή/και δεν είναι ιδιαίτερα γνωστές, ενδιαφέροντα σημεία, προβληματισμούς και ενστάσεις σε συγκεκριμένα σημεία του εγγράφου, προτείνοντας πιθανές τροποποιήσεις.

Πίνακας Συνοδευτικού Υλικού

Τίτλος Υλικού	Περιγραφή	Παραπομπή
Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις	Σημειώσεις σε μορφή παρουσίασης (Δραστηριότητα 6.1, 6.5)	Συνημμένο 6.1 “Presentation_TU6_CYteachersDigComp_National strategy.pptx”
Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις	Βίντεο – Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις (Δραστηριότητα 6.1, 6.5)	Συνημμένο 6.2 Βίντεο – Εθνική Στρατηγική και Διεθνείς Τάσεις

Έγγραφο Εργασίας – Υπο – ομάδα Εργασίας 1	Έγγραφο για την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς (Δραστηριότητα 6.7)	https://www.esafecyprus.ac.cy/ethniki-stratigiki
---	---	---

Πηγές για περαιτέρω μελέτη

- European Commission (2022) ‘Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: European Strategy for a Better Internet for Children – COM(2022) 212 final’, pp. 1–19. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:212:FIN>
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υ. Π. και Π. (2016) Υποομάδα Εργασίας 1 για την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς. Παράρτημα 1 Εθνική Στρατηγική Για Ένα Καλύτερο Διαδίκτυο Για Τα Παιδιά Στην Κύπρο (2018). Available at: <https://www.esafecyprus.ac.cy/ethniki-stratigiki>.